

Poštarnica paušalirana

ŠUMARSKI LIST

IZDAJE JUGOSLOVENSKO ŠUMARSKO UDRUŽENJE

UREĐUJE REDAKCIJONI ODBOR. — GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
ing. MILAN MARINOVIC.

Br. 3.

Zagreb, 1. Marta 1924.

God. 48.

Sadržaj :

Ing. V. Putick, Ljubljana: Gradišnica ali Vražja jama pri Logatcu v Sloveniji. — Ирг. О. Крстић (Скопље): Суватски појас на планинама Јужне Србије. — Ing. P. Rohr (Našice): Obrazloženje nacrta zakona o eksproprijaciji velikog šum. posjeta. — Prof. Dr. A. Levaković (Zagreb): Prilog k pitanju izmjere promjera na nepravilnim poprečnim prerezima debla. — Prof. Dr. A. Langhoffer (Zagreb): Uspješno sredstvo proliv gusjenica gubara. — Literarni pregled — Šum. trgovina i industrija. — Bilješke. — Службене вијести. — Iz Jugoslov. Šum. Udruženja. — Oglesi.

No. 3.

48e Année

Revue Forestière

Pour la science et la pratique forestière, de l'industrie et du commerce des bois.

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2 Rue Vukotinović Zagreb.

Red. Ing. MILAN MARINOVIC

Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger Din. 120 par an.

Sommaire du No 3.

Gradišnica ou la caverne de diable (Vražja jama) près de Logatec en Slovénie par Ing. Pulick. — La région pâturage alpin sur les montagnes de la Serbie du Sud par ing. Krstić. — Explications du projet de loi concernant l' expropriation des grandes domaines privées forestières par ing Rohr. — L' annexe à la question de la mesure des diamètres des séctions transversales irrégulières des liges par prof. dr. Levaković. — Un moyen efficace contre les Chenilles Liparis monacha par prof. dr. Langhoffer. — Bibliographie — Industrie et commerce en bois. — Notices. — Nouvelles de l' Union Forestière Yougoslave. — Adjudications.

Šumarski list

izlazi svakog prvog u mjesecu na 3—5 tiskanih araka.

Članovi redovni J. Š. U. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog god. doprinosa od 50 Din.

Članovi pomagaci a) kategorije plaćaju godišnje 25 Din.

b) " " 100 Din.

Članovi utemeljitelji i dobrotvoři dobivaju ga nakon jednokratnog doprinosa od 500 dot. 3000 Din.

Pretplata se šalje za članove iz Slovenije na Podružnicu J. Š. U. u Ljubljani na ček. broj 11.054 ili po poštnoj nakaznici, za sve ostale pak na ček. J. Š. U. 34.293 ili na adresu blagajnika: Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

Uredništvo i uprava nalazi se u Šumarskom domu Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2. Telefon 6—60.

Za oglase plaća se:

Za stāne oglase ((inserate) kao i za dražbene oglase:

$\frac{1}{2}$ strana 500 (petstočina) Din.	$\frac{1}{4}$ strane 175 (stosedemdesetpeć) Din.
$\frac{1}{8}$ strane 300 (tristotine) Din.	$\frac{1}{16}$ strane 90 (devedeset) Din.

Kod strokratnog oglašivanja daje se 15%, kod šesterokratnog 30% i kod dvanaesterokratnog 50% popusta.

Sakupljači oglasa dobivaju nagradu.

СТРУГАРА ПРОМЕТНЕ БАНКЕ А. Д. У БЕОГРАДУ НА ДУНАВУ

Прерађује све врсте грађевног материјала
смрчевог, јеловог и боровог
израђује шифбoden, коцке за калдрму, сандуке
за паковање у свим облицима и димензијама.

УСЛУГА БРЗА И ТАЧНА.

ЦЕНА ВРЛО УМЕРЕНА.

Ing. Vil. Putick (Ljubljana):

Gradišnica ali Vražja jama pri Logatcu v Sloveniji.*

(Konec.)

III.

Došli smo trudni in lačni okoli 8. ure zvečer nazaj do našega skladišča in zgoraj omenjenega podpečja. Tam se je nahajal naš najmlajši sotrudnik radi ureditve primernih ležišč poleg ognjišča. Po dovršenem delu ga je napadla mrzlica. Vzlic temu, da je bil z odejo dobro pokrit, se je tako tresel, da ni bil v stanju nobene besede pregovoriti. Svojo željo za odhod navzgor iz mrzlega zraka Gradišnice nam je označil samo z rokami. Okrepčali smo ga polagoma nekoliko z našimi jamskimi zdravili in z gorkim čajem, vendar pa je zahteval povratek iz jame. Na to je bil primerno kot maroder odpravljen do jamskega prometila. Srečno so ga spravili na ležišče pod šotrom v gozdu. Čez nekoliko časa se je počutil popolnoma zdravega in se je potem izrazil, da je v Gradišnici hud prepih in prav mrzel zrak.

Po noči so bili naši delavci poleg jame zbrani blizu ognja za stražo. Ob določenem času je bila naša večerja v jami že končana. Pripravljali smo se zopet na delo. Vse potrebno orodje za nadaljevanje jamskega raziskovanja smo spravili navzdol do velike dvorane. Tam je bilo urejeno posebno skladišče za orodje in ostale jamske potrebštine. S tanko žico povezana dva šopka slame, ki je bila s petrolejom namočena, smo prižgali in potem vrgli v globočino prepada poleg velike dvorane. Na dnu tega prepada goreča slama nam je bila dokaz, da se nahaja zdrav zrak v tej spodnji etaži Gradišnice.

Radi raziskovanja in geodetičnega merjanja v globočini tega, le po vrvni lestvici dostopnega brez dna so bile potrebne različne ureditve in priprave. Uporabili smo v tej galeriji nagomiljeni, debeli les za zgradbo primitivne, vendar kolikor toliko sigurne zabrane nad vhodom do one situacije pod strmo galerijo, kjer smo vrvno lestvico končno prav skrbno privezali na močnem deblu, večinoma zasutem pod težkim kamenjem v veliki dvorani.

* Početak v. u 10. br. Š. L. g. 1923. Svršetak članka je svojedobno na pošti izgubljen, te ga je g. pisac nanovo napisao. Op. Ur.

V Gradišnici ležeča jelkova debla, sicer brez lubja, so bila le na površini čudno temne barve, nekoliko po glivah razkrojena. Les je bil popolnoma moker, takorekoč z apneno vodo impregniran sicer pa popolnoma zdrav, vzlic temu da je mogoče tudi več kot trideset let počival pod kapom v špilji. Relativno mokrota in nespremenljiva temperatura jamskega zraka sta jelova debla konzervirala.

Delali smo, trije smo bili, ves čas neprehomna, skoraj celih sedem ur, da izvršimo priprave za ekspedicijo v spodnjo etažo Gradišnice. Dovršeno trudapolno delo pa je zahtevalo potem nekoliko odmora in užitka hrane in pijače. Bližala se je četrta ura zjutraj dne 17. avgusta 1886. leta. Došli smo utrujeni do našega ognjišča v podpečji. Napravili smo iz suhih trsk večji ogenj, da se primerno segremo sami in potem tudi zaslужeni svoj zajutrak.

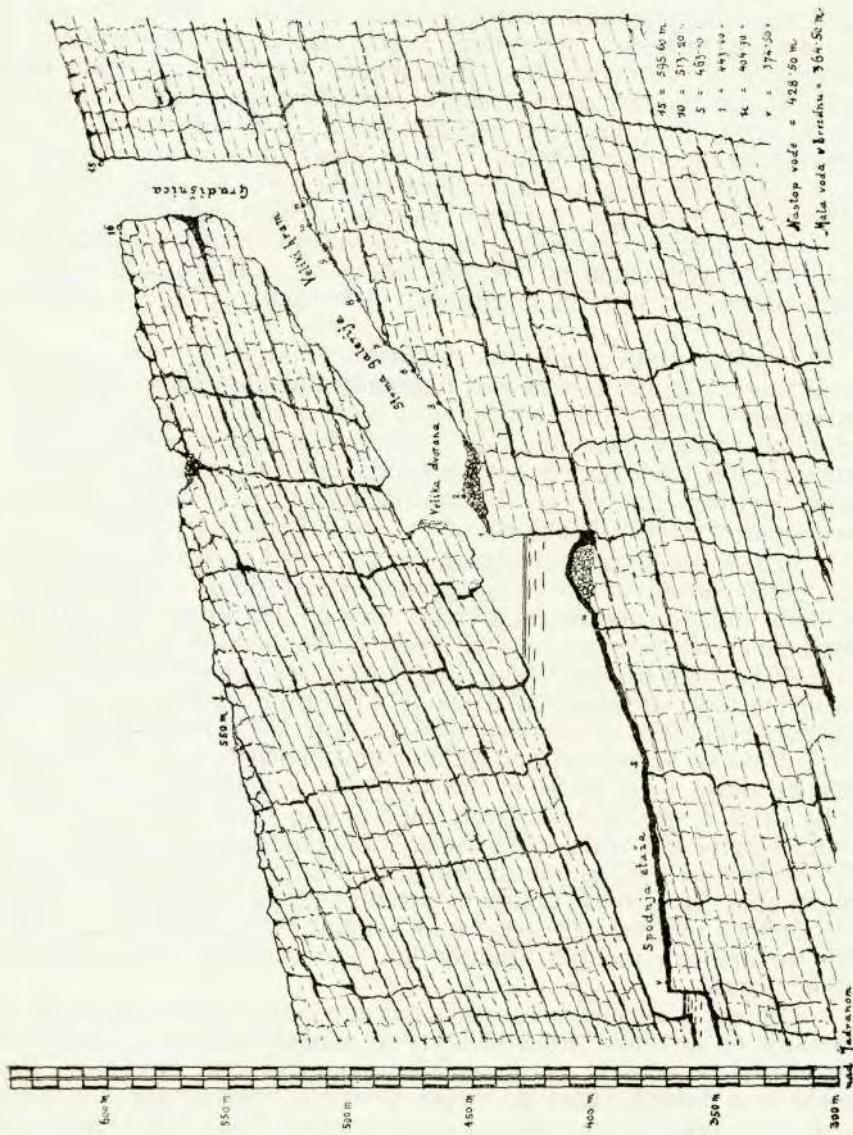
Ognjišče je prijetno žarilo okoli našega jamskega brloga. Dim je vlekel k višini velikega hrama in dalje navzgor proti breznu Gradišnice. Tam se je dim ustavil, približno 50 m pod robom brezna pa se je napravil miren oblak, ki je od vrha izgledal kakor vodna gladina. Vsled tega čudnega pojava je stražnik na mostu poklical delovodja Šturma, da naj bi se prepričal, kaj to pomeni? S pomočjo govorilne cevi se je delovodja oglasil. Brzo na to pa je dobil odgovor, da se najahamo pri zajutrku.

Med tem časom se je že v gozdu na Gradiškem vrhu delal dan. Delovodja Šturm se je zopet oglasil in naznani, da je došel moj prijatelj Tone Burger iz Postojne, oblečen kod sotrudnik in pomočnik za raziskovanje Gradišnice. Prav rad sem dal na to znamenje za dobrodošlo sodelovanje v špilji. Nekoliko časa po tem je bil Tone Burger, tudi že prejšnjega leta naš pomočnik pri raziskovanju Postojnske jame, naš gost in prostovoljni sodelavec v Gradišnici, pozdravljen in po jamski navadi pogoščen.

Vsega skupaj je trajal naš odmor pri ognjišču do šeste ure zjutraj. Odločili smo se na to za nadaljevanje naše ekspedicije. Z ozirom na predstoječe geodetično merjenje celega brezna od spodnje etaže navzgor, spravili smo vse potrebno orodje in jamske instrumente navzdol do velike dvorane. Tam smo nakupičili tudi druge potrebuščine za razsvetljavo, za hrano in pijačo.

Primerno napravljeni za plezanje po vrvni lestvici samo bili trije skupaj. Določil sem, da ostane naš sotrudnik Burger kot pomočnik pri merjenju spodnje etaže radi razsvetljave in figuriranja z merilno vrvico zgoraj ob vhodu v spodnjo etažo na točki št. 1. velike dvorane. Ta določitev je bila tudi potrebna za slučaj morebitnega dostavljanja posebnega orodja v globočino.

Tako smo nastopili drug za drugim svojo pot po lestvici v spodnjo etažo Gradišnice. Kot prvi je šel jamski delavec Dolenc, opremljen z orodjem za merjenje in z jamsko svetilko. Kot drugi sem jaz nastopal plezanje po lestvici navzdol po tem, ko je dal jamar Dolenc znamenje, da stoji na ilovitih tleh spodnje etaže. Med plezanjem opazoval sem, da se je dotikal 15 klincev vrvne lestvice mokre stene tega prepada. Nadalje pa je lestvica visela prosto od temnega stena precej oddaljena. Končno sem dospel po več kot

100 klincih t. j. približno 34 m globočine na ilovita tla brez dna. Kot tretji je došel za nami moj jamski figurant Gostiša, ki je prinesel v nahrbtniku zaboček z jamsko busolo in na vrviči privezan stativ tega instrumenta. Potem nam je v vreči pripravljene druge potrebščine spravil po posebni vrviči navzdol naš sotrudnik Burger. Pričeli smo nemudoma z raziskovanjem situacije. Poleg stenja tega ogromnega brezna postavljene sveče nam niso zadostovale za razsvetljavo do višine stropa. V ta namen smo večkrat rabili bengalično luč in druge močne svetilke. Raziskovanje je zahtevalo mnogo časa, ker je bilo dno tega prepada povsod z debelo in mehko vrsto ilovitih sedimentov pokrito. Tudi na stenju in stropu do gotove višine nad dnem se je nahajala slična barva tanke vrste sedimentirane ilovice kot naravno znamenje nastopa velikih jamskih voda. Prijasni bengalični razsvetljavi se je ta vodoravna temna črta visoko na stenju razlikovala od sivobele barve čistega skalovja. Opazoval sem tudi že na lestvici takšno očividno razliko barve v gotovi višini stenja.

Ilovita vrsta zemlje na brdovitem dnu te globoke etaže leži približno 1 m na debelo nad nagomiljenim kamenjem. Odtok podzemeljskih voda drži proti severu tega prepada. Tam se izliva v globoko vodo v breznu, kjer je po mojem mnenju tudi gotovo obstoječa, pač nedostopna komunikacija do podzemeljske reke Unec proti izvirom Ljubljance. To mnenje temelji na opazovanju ilovitih sedimentov nastopa velikih voda v spodnji etaži Gradišnice.

Za pojasnilo podzemeljskih razmer tega velikanskega prepada naj služi tozadenvi profil Gradišnice. (Glej sliko.) Višina nastopa velikih voda v spodnji etaži špilje seza do 428.50 m nad Jadranom. Med tem nastopom stoji velika voda v Planinski dolini približno na koti 450 m nad morjem. Izvir Ljubljance pri Vrhniku kaže pa le 300 m višine nad Jadranom. Mala voda v breznu spodnje etaže v Gradišnici je bila dne 17. avgusta 1886. na koti 364 m nad morjem.

Razlika višine nastopa velikih voda nasproti mali vodi v Gradišnici znaša torej 64.50 m. Na ta način sedimentira podzemeljska reka Unec v spodnji etaži Gradišnice ilovite snovi. Vsled tega izvira dosti bolj bistra voda pri Vrhniku. Spodnja etaža Gradišnice ima 179 m dolžine in 80 m povprečne širine. Strop te špilje tvorijo debele plasti apnenca v obliki dolgih in širokih stopnic, visečih proti severu. Geodetično merjenje te špilje smo končno dovršili vzlic temu, da je bilo to delo na mehkih ilovitih tleh prav težavno in je zahtevalo obilico časa.

Potem, ko je bilo naše orodje zbrano in spravljen, nastopili smo plezanje po lestvici. Moji sodelavci so odnesli seboj večji del orodja. Ostali del potrebščin pa so vlekli s pomočjo vrvi navzgor. Polagoma smo dospeli zopet do velike dvoranе. Srečno smo bili skupaj, in sicer zopet bolj na varnem kraju brezna. Naš jamski sotrudnik Burger je napravil tam začasno ognjišče, da se ob povratku od dela utrujeni nekoliko segrejemo in odpočijemo. Bili smo že potrebni hrane in gorke pihače kakor tudi odmora po napornem delu, ker je kazala ura dve popoldan. Po kosilu in kratkem odpočinku v bližini

ognjišča smo brzo nadaljevali geodetično merjenje velike dvorane in strme galerije do zadnje točke »a« in št. 15. navzgor do roba Gradišnice. Približno ob sedmi uri popoldan je bilo naše delo v brezdnu dovršeno. Pripravili smo se za vožnjo nazaj. Ko sem dotočil vozni red za svoje sodelavce, stopil sem do jamskega prometila in dal sem znamenje za odhod iz špilje.

Polagoma se je prometilo bližalo do višine mostu. Skoraj celih deset minut vožnje sem se vozil. Končno sem stal zopet na mostu in izstopil iz jamskega prometila. Vladala je popolna tišina poleg Gradišnice vzlíc temu, da so bili na licu mesta zbrani moji prijatelji iz Logatca in veliko število prebivalcev iz okoliških krajev. Ko sem bil v imenu vseh nazvočih po gosподu nadučitelju Ribnikarju prisrčno pozdravljen, zaorilo je stotero naudušeno »Živio« poleg Gradišnice. Zahvalil sem se enako srčno vsem prijateljem in zbranemu ljudstvu. Met tem časom je bil tudi gospod Burger na jankem prometilu. Še le ob devetih zvečer smo bili vsi skupaj pri ognjišču v gozdu na Gradiškem vrhu. Brzo na to smo odšli proti Logatcu v štvilji družbi z bakljado. V brezdnu je ostalo večinoma naše jamsko orodje, izvemši nekoliko strojev in instrumentov. Določena straža je poleg Gradišnice čuvala noč in dan radi odmora za jamske delavce. Dne 19. avgusta 1886 je bilo vse orodje iz špilje spravljeno do našega glavnega skladišča pri Arkotu v Logatcu. Tako je bila naša trudapolna ekspedicija v Gradišnico srečno izvršena.

Poleg zabelježenih geodetičnih merjenj tega kraškega prepada in podzemeljskih dvoran Gradišnice nam kaže narisani jamski profil čudne razmere in dimenziije takšnih velikanskih špilj, katerih raziskava nam nudi važne podatke za kraievno regulacijo podezemeljskih kraških voda.

Инг. Орест. Крстић (Скопље):

Суватски појас на планинама Јужне Србије.

Суватска, катунска или географски назvana планинска зона на планинама Јужне Србије, у климатском и географском погледу није пластичан регион. Кад би се вршила климсka подела између шумског и суватског региона, базирана на научним чињеницама и по биљним становницима који насељавају ове регионе, знало би се тачно, докле допираје један и где настаје други. Међутим, посматрајући биљне елементе и ону неједнаку борбену линију између ова два региона, а у првом реду модифициране климске факторе, услед вековне девастације шума овога краја наше Отаџбине, дође се до једног тешког биљногеографског и биолошког проблема. Изучавање овога проблема спада у домен чисте науке о развијању биљног царства на земљи и с тога ће правац нашег рада овога пута, бити са другим циљем.

Покушајемо да изнесемо факторе другог реда који су утицали на стварање суватске зоне, онакве, какву је данас имамо, јер смо одмах истакли да овај регион, који крунише наше планине у Јужној Србији, није климски пластичан регион.

Ако се типови вегетација као што су степе, пустинje и саване, подређени јединственим климским факторима, могу сматрати као типични и изразити биљни региони, који искључују остале врсте другог каквог биљног типа, онда, нека ми буде дозвољено што сам се послужио малопрећашњим упоређењем за суватски појас јужносрбијанских планина.

Разни су фактори утицали на данашње границе суватске зоне. У првом реду, геодинамички и климатски, детерминирали су алпинску зону, а тешке климатске прилике нису дозволиле да се у њој развију високе биљке форме шумског региона.

Планина је засебан свет. Њени биљни становници на горњој нивоци шумског региона и у самој суватској зони, са полегнутом формом смрделике (смреке) (*Juniperus Sabina*) и ниском жбунастом смрчом, изрази су оних тешкоћа са којима се боре поједине врсте високих планинских страна. У крајевима где је шумски регион очуван, као на пр. на Алпима и Вогезима у Француској, суватска зона¹ допира до висине од 2800 м. Изнад ове њене границе настаје зона већег снега и алпских глечера. У овим пределима није уништена она хармонија простирања климских и биљних етажа. Француско шумарство, са специјалним законима о заштити планинских страна забележило је у току 19. века успехе првога реда и ударило основ бујничарству и пошумљавању високих планинских голети.

¹ Prairies Alpines; hautes chaumes des Vosges.

Друкчије су сасвим прилике владале у Јужној Србији. Поред поремећених климских фактора услед петвековне девастације шума, на стварање данашњег суватског појаса утицале су економске прилике овога краја, а после завојевања ових крајева од стране Турака и поремећена етнографска структура са кретањем наших и туђих племена. За време моћне и напредне владавине краља Милутина, у средњем веку, долине старосрбијанске биле су много више насељене него што су данас. Пољопривреда је била доста развијена, али је за то сточарство било, и доцније, све до наших дана остало главни економски извор и занимање које је одговарало тадашњем ступњу културе нашег народа и природним и географским особинама овога краја. Ипак, ово домаће сточарство, и ако екстензивно до крајности, није захтевало стварање нових паšњака. Сувати и паšњаци били су довољни да подмире потребе тадашњег домаћег сточарства, јер су насеља била освојена, поменули смо, плодне равнице Метохије, Косова, Долину Вардара и Мораве. У 13. веку није било сточарских миграција између наших планина и грчких приморских равница. Тих је миграција тада било у источној маједонији и у Тракији, међутим за један век доцније, по Јиречеку¹, јављају се на нашим планинама сточарска племена из Тесалије. Ова доцнија појава номадских грчких племена на нашим планинама, објашњава се тиме, што се у Византији веровало, да су сва словенска племена која су живела у северним планинама шумовитим и хладним, била варварска племена. У 14. веку била су почела историјска освајања Цара Душана и проширење државе према југу и западу. Душан је присајединио делове Маједоније и Тесалије и покорио албанске горе. Створена је једна велика држава, нестало је граница према Византији и Албанији и почела су економска о номадска кретања. Сточарска племена, византинска и арбанашка, појурила су у наше свеже и шумовите планине.

Моменат је од великог значаја за историју девастације шума у Јужној Србији и стварање данашње суватске зоне. Номадско сточарство из топлих приморских крајева нашло је отворене границе према северној српској држави а наше планине биле су за ове номаде нови свет миризних и свежих паšњака. Оно се развијало несметано и у пуној мери. Међутим, у нашем средњевековном законодавству налазимо трагова по којима се може ценити, да су кретања номадских племена била заиста једна јака чињеница. Члан 82. Душановог Законика² изрично каже: »Где предстоји влах или арбанасин на селе³, на том зи селе да не престоји други за њими. Ако ли по силе стане, да плати попску и што је испасај«. Овај члан Законика изискује један мали коментар.

Зна се да су тадашње жуше и села, поред њива и паšњака имали и шуме и да су границе поједињих шума, које су припадале

¹ Jovan Cvijić: *La Péninsule Balkanique*. Paris 1918.

² Стојан Новаковић: *Законик Стефана Душана Цара Српског*. Београд

разним жупама, биле одређене још много раније, скоро до најмањих ситница, о чему се сачувао најлепши историјски споменик те врсте у Дечанским Хрисовуљама, краља Милутина. У члану 82. лежи онај највиши принцип заштите шума, принцип који је данас свеха модерног шумарства, јер, тим чланом нису заштићавани само сеоски атари од пролаза »влаха или арбанасина«, него и шуме, приватне, а и оне које су припадале круни.

Доцније, после инвазије Турака, нестало је тако рећи националних граница, чиме се дала још већа могућност сточарским миграцијама. Становништво које је у слободној српској држави било настањено у равницама, напуштало је листом стара огњишта и освајало средње планинске висине, где је постало седантерно. Овај покрет народа довео је до других великих крчевина и шумских паљевина, у циљу културе цереалија и стварања нових испаснита за домаће сточарство. Процес насељавања вршио се у пуном шумском региону и данас још имамо села која се налазе на 1000 и 1200 м надморске висине, нарочито на Шарпланини.

Шумске крчевине и паљевине вршиле су се тада у два правца и са два циља. Низи делови шумовитих планинских страна девастирани су, да би се створили паишњаци где би се рано у пролеће исхранила гладна грчка и арбанашка стада после проведене зиме у приморским равницама. Горњи делови шумског региона девастирано су да би права летња испаша на високим планинским суватима могла што дуже трајати и да се стадо обилно храни, јер концепт јуна може се стока пустити на прави суват, кад окопни дебели планински снег. Слабије овце и одлучути јагањци остају још дуже у доњим деловима.

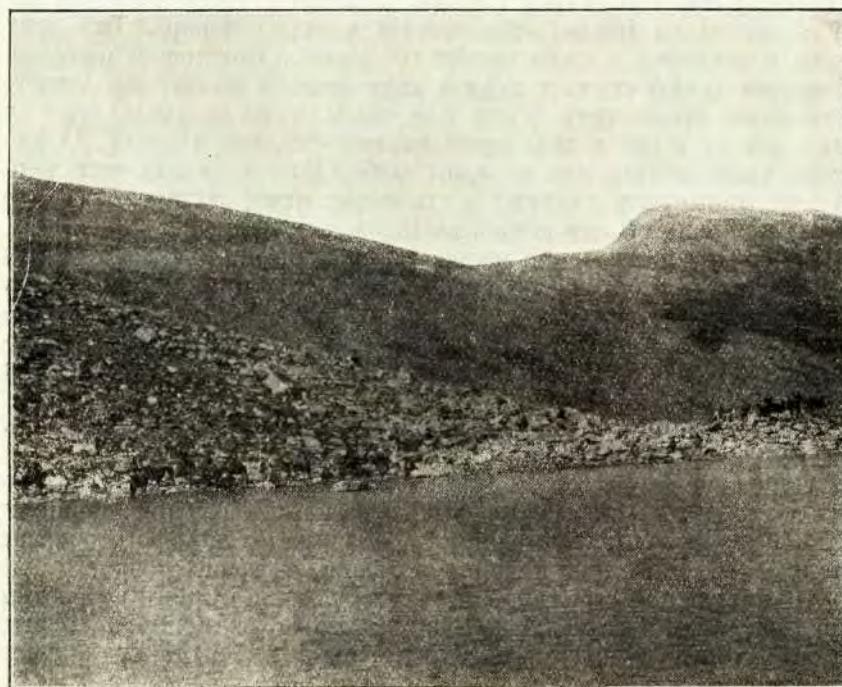
Тако се вековима нагризао шумски покривач јужно-србијанских планина. Планине су цењене тада по томе колико хиљада оваца, може једна да исхрани и какви су јој извори који натапају сочну траву, сада голих планина наших. После пропасти српске државе престала је свака брига о планинама. Црква и шума биле су два храма које Турци нису могли гледати. Ватром су их уништавали више од 500 година.

За време турске владавине сточарске миграције достигле су врхунац развитка. У својим путописима, и антропогеографским студијама о Европској Турској, 1920. Ани Буе вели да је сретао стада од 100.000 оваца, са преко стотине породица, са женама и децом на товареним на коњима и магарцима. Џео овај покретни свет два пута годишње прелазио је преко наших планина.

Село Галичник имало је у току 19. века око 200.000 оваца; село Нижепоље, на Перистеру, које нема више од 200 домаћина имало је у почетку 19. века 90.000 оваца. Стотине хиљада оваци хранило се на планинама Јужне Србије и шуме су редом напале да би се ова, сада већ застарела привредна грана одржала. Овај јединствени економски период једине историјске експанзивне културе оставио је тешких трагова на лицу наших лепих и старих јужно-србијанских планина. Сточарство се данас полако губи. Онакво, какво је некада било, оно се неће моћи никада подићи. Нови економски живот

иде другим правцем а политичке границе на Балканском Полуострву онемогућиле су миграционо сточарство великог стила.

Ово екстензивно сточарство које се тако сило развијало кроз векове одговарало је источночаком менталитету масе. Трговина стоком између Балканског Полуострва и Азије била је врло развијена и због тога су се многа племена одавала сточарству као најлакшим занимању.

Планински суват са језером на Перистеру.

(Надм. висина око 2000 м.)

Да би се оджало, рекли смо, вршене су паљење на просторима од стотине хиљада хектара шуме. Нарочито су уништаване шуме на планинским пределима куда су водили глачи путеви, на превојима и преседлинама. Ово се нарочито опажа на Шарпланини, Перистеру, Петрини, Галичници и Карадици планини.

Поред ове активне девастације постоји још један разлог за повећање суватског појаса. По своме доласку у наше земље, Турци су завели феудални систем. Лишавали су читаве крајеве поседа и ранирили тако економско ропство. Да би избегао феудалне ланце народ напушташе плодне равнице и насељаваше планинске стране где Турчину није било могуће створити чифлук. Овај покрет довео је такође до великих крчевина.

Ово су у главном, оне чињенице, које су створиле данашњи суватски регион, и оголиле наше планине и томе се има приписати што имамо данашњу размеру голети према остацима некадашњих шума.

Суватски појас обухвата острвица алпинске климе, целу предалпинску зону, и велике површине шумског региона. Најбоља су испасишта на планинским површинама, на изворишним членкама и у пределу циркова старих глечера. Станови сточара и бачила налазе се махом на јужној експозицији и поред извора. Тип ових становова и распоред у њима зависи од порекла сточарског племена. Док мушки чувају стада и дању и ноћу жене су по цео дан заузете у становима, преду вуну, плету или ткају сукна за одело, врло су вредне, док су и оне и деца врло прљавог спољног изгледа. На Перистеру, свака колиба има по један разбој. Начин живота овог света који тако много воли планину и стадо има нечег застарелог што се само по њиховим малим колибама може још видети.

Најбољи сувати данас налазе се на планини Русуљи, између Пећи и Рожаја. Због свеже средњевропске климе и шумовитих планина тога краја, сувати су се очували мирисни и цветни, свежи као најпитомије ливаде. У овом крају биле су слабе сточарске миграције, због несигурности од албанских села, која су вековима живела само од пљачке.

Сувати слабијег квалитета налазе се на појединим планинама Западне Мађедоније, нарочито на Перистеру.

Слика показује такав један суват, са Малим Језером, око чијих обала се виде рпе расточених стена као и на целој површини сувата. Кроз западну Мађедонију пролазиле су највеће сточарске миграције јер су ове планине биле најближе за грчке сточаре.

По извршеном ограничавању шума у Јужној Србији, проблем искоришћавања сувата после пошумљавања овамошњих голети, биће најважнији проблем у шумарској привреди овога краја наше Отаџбине.

Ing. Petar Rohr (Našice):

Obrazloženje nacrta zakona o eksproprijaciji privatnog velikog šumskog posjeda.

(Nastavak.)

Kako smo već istaknuli držimo ispravnim, što nam je dana prilika, da privatni veliki šumski posjed tretiramo zasebno i neodvisno od onih odredaba, koje se odnose na eksproprijaciju poljoprivrednog privatnog velikog posjeda. Time se posao znatno olakšava, jer oba pitanja i ne spadaju zajedno. U tim odredbama ustanovljena relativna ekonomска razlika između pojedinih dijelova države i krajeva govori uvijek o maksimumu poljoprivrednog obradivog zemljišta, oranice i livade i o maksimumu zemljišta u opće.

Kako se pod tim zemljištem »u opće« mogu podrazumijevati uz neproduktivno zemljište i pojedini manji dijelovi šuma ili pašnjaka, to je time nastao i jedan novi pojam u veličini izmjere one površine, koja povrh poljoprivrednoga obradivog zemljišta (kao maksimuma) može kao neki plus ostati u posjedu privatnoga sopstvenika poljoprivrednog objekta, a u kojem višku može da bude uključeno i zemljište, što se po kulturi razlikuje od oranice i livade dakle i — šume.

Kako se tu radi samo o malim površinama i u onome najboljem slučaju, kada bi sav taj višak, koji je dozvoljen imati povrh maksimuma obradivog zemljišta, bio samo šuma ili pašnjak, to je time dan i nehotice pojam, koji može da posluži temeljem za određivanje pojma za mali šumski posjed u opće.

Taj mali šumski posjed može da bude i sastavni dio neke ekonomije (poljoprivrednog gospodarstva), u toj ili u manjoj izmjeri. On može da se gospodari po ekonomskoj potrebi samoga poljoprivrednog objekta, može da bude šuma ili šumsko zemljište (pašnjak), ili šumom obrasli pašnjak u cijeloj ili u većoj izmjeri dozvoljenog viška, ili samo u pojedinim dijelovima unutar toga viška.

On dakle imade samo ekonomsko značenje lokalnoga karačera, te ne može da igra nikakovu ulogu u privrednoj politici naše države sa nacionalno-ekonomskog stanovišta. Jednostavno zato je, što je objekat premalen, a da bi se mogao čestito gospodariti; i onda i zato ne, što taj višak povrh maksimuma u opće niti ne nora da bude šuma.

S toga mi s našeg, čisto šumarskog stanovišta ne možemo akovim objektima da pridajemo bilo kakve šumsko-gospodarske važnosti.

Važnost tih malenih šumskih objekata, u koliko će ih i biti, staje skučena i vezana uz onaj poljoprivredni objekat, koji će si lastnik zadržati u cilju, da mu namiruje cijelokupnu ili djelomičnu ekonomsku potrebu njegovu na drvetu i paši.

Moguće da ti objekti ne će biti drugo nego — pašnjaci. Oni su za poljoprivredni objekat od goleme važnosti, ali mi šumari ne možemo takove objekte smatrati šumom ni s državno-privrednog ni sa šumarsko-gospodarskog gledišta.

U nekim krajevima naše države postoje faktično i takovi objekti, koji nisu drugo nego šumice, sad većeg sad manjeg prostornog opsega. Dakle maleni šumski objekti, koji nisu nastali tek po ustanovama spomenute već uredbe od 21. jula 1919.

Te malene šumske objekte — kojih produktivna snaga također nema opće nacionalno-ekonomске važnosti za samu državu kao cjelinu, koju nisu od važnosti ni po domaću industriju niti za svjetski trg, — nalazimo u nekim krajevima naše države u takovom opsegu i broju, da odatle nastaje jedan efektivni opći narodno-gospodarski gubitak. Oni služe također samo za namirenje potreba svojih sopstvenika, pojedinaca ili tek u neznatnoj količini za namirenje potreba svoje najuze okolice s manje vrijednim sortimentima drva.

Ti će objekti i dalje postojati kao šume. Mi šumari želimo poštivati tako zatečeno stanje, no ne želimo, da se i dalje stvaraju takovi objekti.

Protivnici smo individualne razdiobe šuma na takove dijelove, koji sa samim aktom dijobe gube onu karakteristiku bitnosti šume, koja ima da bude nacionalno-ekonomski važan faktor u državi. To je predvidio i projekat z. o. š. (čl. 92., 93. i 94.), a predviđa ga i čl. 13. ovoga projekta o eksproprijaciji.

Eto tako nadolazimo i na drugi, velikom šum. posjedu protivan pojam, a to je m a l i š u m s k i p o s j e d .

Taj pojam prostorno opredijeliti gotovo je teže, nego li opredijeliti pojam i granice velikog šumskog posjeda; a ipak je potrebno razmotriti ga.

Opća nacionalno-gospodarska važnost objekta jest jedino mjerilo, kojim je određena prostorna granica maloga šumskog posjeda: gdje započima nacionalno-ekonomski važnost nekog objekta, — tamo je i gornja granica za pojam maloga šumskog posjeda.

Nemoguće je tu oranicu naći te je napravo opredijeliti s brojem jutara. U našem razmatranju dosta je, da taj pojam tek akademski učvrstimo.

Iz svega toga je jasno da nam s određenjem pojma za mali šumski posjed, — koji za nacionalno-ekonomsko značenje produkcije neima nikakovog značenja već mu se značenje ograničuje samo na podmirenje ekonomskih potreba njegova vlasnika, — te da nam sa određenjem one izmjere, koja će se zakonom za eksproprijaciju moći izlučiti iz svojine privatnoga sopstvenika, a koju smo označili kao karakteristiku velikog šumskog posjeda, preostaje neki treći pojam, a taj je: s r e d n j i š u m s k i p o s j e d .

Taj srednji šumski posjed, koji varira između maloga i velikog, mora da bude u stanju, da s nacionalno-ekonomskog stanovišta vrši već neki znatniji upliv na privredni život države. Taj će upliv razumije se biti to veći, što je objekat blži onim gornjim granicama u

izmjeri po broju jutara. Taj srednji posjed ima da bude iza izvršenja odredaba zakona za eksproprijaciju sa svim njegovim posljedicama onaj objekat, na kojem će moći nesmetano da radi privatna inicijativa i privatni kapital pojedinca.

Raznolikost u izmjeri one površine, ispod koje se neće ekspropriisati (čl. 2. toč. 3.), — a koja je uvjetovana time, da li se radi o objektu na relativnom ili apsolutno šumskom tlu, — nastaje time, što je zapravo samo apsolutno šumsko tlo obzirom na svoju produktivnu sposobnost zvano, da trajno ostane pokriveno šumom.

Apsolutno šumsko tlo, po svojoj naravi, nepristupačnije i teško obradivo, zahtijeva veće troškove za uzdržavanje i upravu, traži veća novčana sredstva i veće investicije za isti, a možda i manji gospodarski efekt, nego bi šuma na relativnom šum. tlu. Zato je za onaj dio šume, koji leži na apsolutnom šumskom tlu predviđena 2 puta tolika operaciona površina, kolika na relativnom.

Šuma na relativnom šumskom tlu postaje tokom vremena žrtvom gospodarske i opće kulture naroda, koji se razvija, napreduje i umnaža. Šuma uzmiče pred tom kulturom automatski, te zato nije potreban ni naročiti zakon o eksproprijaciji, a zadržati će se i ostati samo tamo i u onolikoj mjeri, u koliko će je država sama pred nastupom kulture znati i moći da zaštiti.

Prema tome ondje, gdje je jedan te isti šumski posjed samo na relativnom šumskom tlu, vrijedila bi samo izmjera pod a) toč. 3. čl. 2., a na isključivo apsolutnom šumskom tlu izmjera pod 3) toč. 3. čl. 2. Tamo gdje imade šuma tako na apsolutnom kao i na relativnom šumskom tlu, — makar u posjedu jednoga te istoga lica, a tvore jedan te isti gospodarski objekt, odnosno jednu gospodarsku cjelinu — ne smije da vrijedi tek jedno, već oba mjerila. Razlog je u tome, što ondje, gdje šume na relativnom šumskom tlu stoje u neposrednoj blizini i savezu sa šumama na apsolutnom šumskom tlu, dakle tamo, gdje relativno šumsko tlo prelazi u veći kompleks apsolutnog šumskog tla, (na pr. iz ravnice u brdo), — tamo je sudbina tih šuma prilično jasna, te će i onako uskoro nastati potreba, da se umjetnim načinom zadrži i uspori tok njihovog nestajanja.

Oni pak šumski kompleksi, koji se nalaze isključivo na relativnom šumskom tlu, već danas pokazuju jasnu tendenciju nestajanja, te će valjati uvođiti svako sredstvo, da se barem u granicama 10 struke izmjere poljoprivrednoga maksima (po toč. 3. a. čl. 2.) sačuvaju za sva vremena kao šuma.. Samo tako bit će moguće spriječiti nove ekonomске neprilike u pogledu mogućnosti trajnog snabdjevanja s potrebitim drvetom onih krajeva, koji su do sada bili krcati sa šumom, a koja je uzmakla sa svoga dosadanjeg staništa za volju oranice.

Krajevi, koji radi svoga dosadanjeg obilja na šumama i drvetu nikada nisu znali, što znači pomanjkanje drveta, doći će time u red onih krajeva, za koje je drvo postalo najvažnijom živežnom namirnicom, dakle najvažnijom ekonomskom potrebom, koja bez dobrog saobraćaja lahko može za dotični kraj nastati i socijalnim pitanjem prvoga reda.

Nema sumnje, da će naša saobraćajna politika morati da stupa u akciju radi namirenja potrebe na drvetu u oskudnim krajevima dovozom iz šumovitih krajeva. No kako su naše šume već i danas uza svu percentualnu šumovitost države ipak nejednolično porazdijeljene, te već i danas imademo na drvetu pasivnih krajeva, to će naš saobraćaj imati još dugo vremena dosta posla, da izravna tu ekonomsku nejednakost.

Pitanje nestajanja šuma na relativnom tlu bit će dakle u buduće možda jedno od najvažnijih socijalnih problema naše države i našeg unutarnjeg saobraćaja.

Zato će valjati upotrijebiti sva sredstva, da se tok toga nestajanja svede u onakav tempo, kojim će moći da nastupa i usavršenje našeg saobraćaja. Valjati će upotrijebiti svu vlast i sav autoritet zakona, da to nestajanje šuma s relativnog šum. tla uistinu bude tek posljedicom prijeke potrebe i istinski izraz nužde, koja nastupa radi nestašice poljoprivrednog zemljista.

Eksproprijacija šumskog posjeda s naslova ispasišta neka se općenito stegne na najmanju mjeru potrebe. Mi svj vrlo dobro znamo, da je pašarenje stoke i blaga u obliku i opsegu, kako ga naš narod vrši, više stvar komoditeta i navike, nego stvar potrebe. Poznato nam je, i u tome smo svi saglasni, da je način pašarenja, kako se u mnogim našim krajevima provodi, ostatak onoga vremena nekulture, u kojem je naš narod morao živjeti, jer su tako drugi htjeli. Nama nesklone tudinske vlasti zato su se već pobrinule, da nas kultura odviše »ne zarazi«.

Neki drugi naši krajevi, iako su živjeli u slobodi, zabavljeni i odviše obranom svoje mukom stečene slobode i samostalnosti, nisu dospjeli, da baš pitanje paše srede i riješe. Bilo je prešnijih pitanja.

Ta nas okolnost ne smije smetati ili možda čak i zavesti da to pitanje ne prosudujemo s razborom i ispravno. Potrebno je računati s tim običajem našega naroda. Ali je isto tako potrebno, da narod postepeno taj običaj napusti. Polazeći s toga stanovišta može se svakako onemogućiti proširenje pašnjaka površina pogotovo na račun šume.

U nas je očita, ekstenzivnost pašnjaka gospodarenja te nam predstavlja najnegativniji čimbenik naše privrede i kulture.

Iznimku, drugi sud i postupak, razumije se samo po sebi, predstavljamo tamo, gdje se radi o površinama, koje nis za drugo nego za stočarsko i pašnjacko gospodarenje. To su ispasišta na gornjem rubu šumske vegetacije, alpinski kašnjaci itd. Ali i te površine treba da se pritegnu svojoj svrsi samo u granicama, kako su određene potrebom i u smislu ustanova, kako ih predvida z. o. š.

Ekonomski potreba nekoga kraja, ima se prosudjivati po cijeloj njegovoj produkcijonoj površini, bez obzira na sopstvenost. Poznato je na pr., da su mnoge velike površine naših seoskih i drugih pašnjaka u takovom stanju, da one tek sa nekoliko postotaka svoje površine mogu da posluže svojoj svrsi.

Poznato je nadalje, da mnogi krajevi unatoč takovog lošeg stanja svojih pašnjaka površina, ipak ne oskudijevaju na paši. S toga je potrebno, da se ovakove površine privеду u stanje, koje će odgovarati namijenjenoj svrsi. Time će se u brzo smanjiti ekonomска potreba. Svišne pašnjake površine treba zasaditi šumom, jer bi se time umanjila ekonomска potreba na drvu.

Poznato je nadalje, da vlasnici takovih pašnjaka u često slučajeva ni za kakav novac niti uz bilo koje uvjete ne dozvoljavaju, naročito neovlaštenim licima, da se koriste pašom, — dočim se druga, ovlaštena lica na račun drugih svojih suovlaštenika s njom i prekomjerno koriste.

Isto je tako poznato, da se s drvom iz vlastitih zajedničkih šuma ili pašnjaka koriste lica nerazmјerno svojim potrebama. Lica, koja trebaju drva, a imaju malo ovlašteničkog prava oskudijevaju istodobno, dok druga s velikim, pokupovanim pravima dobivaju toliko drva, da s njim i trguju. Dobivaju dakle i onda, kada ga ne trebaju.

Iz tih razloga držimo, da se pri rasudivanju potreba imade uzeti u račun mogućnost cijelokupne producije, a ne faktično, uslijed nemara zaostalo stanje tamošnjih površina, a sva podavanja s tih površina da se revidiraju po načelu faktične potrebe.

Licima, koja posjeduju ovlaštenička prava, davalо bi se po potrebi i dalje besplatno, a višak bi se mogao uštediti ili prodavati ostalim potrebnim, a neovlaštenim licima. Od toga bi imala koristi zajednica, a udovoljilo bi se faktičnoj potrebi.

To je tendencija čl. 4.

Tamo, gdje je takovim regulisanjem ipak nemoguće udovoljiti općim ekonomskim potrebama toga kraja, a ne bi se moglo doskočiti ni drugim kojim načinom, tamo neka se, — ako ima takovi objekata — odmogne eksproprijacijom.

Eksproprijacijom otuđeni dijelovi šumskog posjeda prelaze po čl. 3. uvijek samo u svojinu države, koja će u buduće potrebe onoga kraja po mogućnosti sama regulisati.

Razmije se po sebi, da i šume državne, ako se nalaze na dohvatu, dolaze u jednakim račun kod općeg prosudivanja.

Čl. 5., 7. i 8. govore o eksproprijaciji u opće, te ustanovljaju, da je predmet eksproprijacije samo nekretnina.

Budući, da se tu radi o objektima, koji su vlasnost privatnika, koji posjeduje i za svoj pogon potrebna vlastita prometila, to je tim članovima određen postupak, za koji ne treba naročitog razmatranja, jer proizlazi sam po sebi iz pravne naravi stvari.

Čl. 6. određuje i predviđa slučaj, koji na oko izgleda možda i neumjestan, a ipak nije. Uvršten je u sklop ovih ustanova poradi potjelne cijelovitosti predloga, koji treba da obuhvati sve mogućnosti.

Za namirenje nekih lokalnih ekonomskih potreba ukaže se na pr. nužnom eksproprijaciju nekoga dijela privatnog šumskog posjeda. Znade se, da će se ta lokalna potreba moći namirivati iz šume, koja će se gospodariti kao niska šuma. No objekat eksproprijacije

je visoka šuma, koju je vlasnik uštedio iz bog zna kojih ekonomsko-financijskih razloga samoga gospodarstva. Taj ekonomsko-financijski razlog nije prestao, a objekat ima da se ekspropriše. Pravednost sada zahtijeva, a i zaštita svojine, koja je ustavom zajamčena, da se u konkretnom slučaju omogući privatnom vlasniku, da unovči svoju staru sastojinu kako najbolje znade, a objektom eksproprijacije da postane samo tlo — sa mladim naravnim nasadom i panjevima, koji će da potjeraju i da stvore nisku šumu.

Još naravnija je stvar u slučaju, kada se radi o pretvorbi te višoke sastojine na pr. u pašnjak.

Čl. 9. i 10. uređuju pitanje upotrebe šumskih prometila na eksproprijanom zemljištu, jer je i to pitanje stvar pravednosti.

Čl. 11. uređuje pitanje eventualnih služnosti ili inih tereta s karakterom služnosti, koje su vezane uz eksproprijani objekt. Svi ti tereti jednolično terete cij objekat, a po tome i njegove pojedine dijelove u istom razmjeru.

Čl. 12. je važan obzirom na opasnost, koja bi mogla nastati po cijeli privredni život, kada bi nastupilo i samo pitanje eksproprijacije. Taj je član neka garancija koja osigurava privatni posjed, odnosno njegovo gospodarstvo, protiv zlonamjernim ispadima onih, koji možda i nisu interesenti, a kojih potreba se tek ima da ustanovi. Napokon i protiv toga, da ne zapne čitav rad i na onome dijelu posjeda, koji se neće eksproprijsati. Kontrola o tome, da li se gospodarenje provodi u granicama privrednog plana osigurana je z. o. š.

Eksproprijacija se imade tako provesti, da eksproprijani dio bude dobro ograničen i arondiran prema preostalom dijelu i to tako, da se i preostalom dijelu posveti ista pažnja.

Oduzeti dijelovi nekoga objekta, koji se eksproprije uzurpacijom prosudivat će se po principu arondacije i komasacije tako, da ti dijelovi uđu u površinu, koja se eksproprije ili da preda redovitim kupom u vlasnost onoga, koji je u posjed iste došao neispravnim putem. Kupovnina ide u korist onoga, od koga se eksproprije ili pako na teret one površine, koja se eksproprije. Time se dovodi u sklad analogna ustanova čl. 95. z. o. š.

Dioba i rasparčavanje postojećih šumskih objekata pod kojim god naslovom, sa šumsko-gospodarskog stanovišta jednako su neuputni kao i s nacionalno-ekonomskog. O tome smo iznijeli svoje mišljenje već ranije. (Čl. 13. ovoga projekta).

Čl. 14. u vezi je s čl. 13. te je posljedica istih gledišta.

(Svršit će se).

Prof. Dr. A. Levaković (Zagreb):

Prilog k pitanju izmjere promjerâ na nepravilnim poprečnim prerezima debla.

Za kubisanje debala upotrebljuje se, kako je poznato, dužina debla i — već prema prilikama — ploštinu jednoga ili više poprečnih prereza uzetih u raznim dijelovima dužine. Poprečni prerezi smatraju se pri tom kao okrugli. No poznato je također, da su poprečni prerezi debala samo rijetko kada pravilno okrugli. Redovito imamo posla sa (u glavnom) eliptičnim poprečnim prerezima. Dendrometrijska praksa vodi sa karakterom ovih prereza u toliko računa, što na njima uzimlje u obzir obje osi elipse (unakrsno mjerenje »promjera«), te pomoću tih osi ustanavljuje promjer jednak velikog kruga. Iz praktičnih razloga ustanavljuje se ovaj promjer tako, da se od obiju osi elipse uzme aritmetička sredina, premda je općenito poznato, da promjeru jednak velikog kruga faktično odgovara samo geometrijska sredina. No u pogledu ovih pogrešaka već je opetovano utvrđeno, da one — koliko se tiče točnosti potrebne u običnoj dendrometrijskoj praksi — nisu od važnosti. Ipak bi kod izmjera, kojima je cilj što točnije ustanavljenje kubnog sadržaja debala i cijelih stabala, dakle kod izmjera u znanstvene svrhe, potrebno bilo, da se od obaju unakrst izmjerena »promjera« uzimlje geometrijska sredina umjesto aritmetičke.

Međutim ovoj je radnji prava svrha, da u vezi sa spomenutim okolnostima doprinese nešto k rješenju pitanja o što točnijoj izmjeri »promjera« u slučajevima znatno drugačijih poprečnih prereza, nego što su eliptični. Neki dendrometrijski autorji predlažu u ovakovim slučajevima gotovo bezuslovno izmjeru dvaju ili više pari unakrst položenih »promjera«, koji bi se onda aritmetičkom sredinom imali izjednačiti na promjer jednak velikog kruga. Drugi zagovaraju u ovu svrhu izmjeru »promjera« i u neparnom broju, pa također u smjerovima, koji najbolje odgovaraju obliku svakog pojedinog prereza. Međutim ni jedni ni drugi ne navode nigdje dubljih razloga tome svom mišljenju, tako da čovjek čitajući razna ova djela lako pane u dvojbu, kome bi se stanovištu priklonio. Ja sam u svojoj »Dendrometriji« — također bez pobližeg navođanja razloga — prihvatio ovo potonje stanovište, a sada ću da sasvim nedvojbeno ustanovim i prikažem, da li je i koliko je jedno od ova dva stanovišta ispravnije od drugoga. U vezji s tim razložit ću također način, po kojem se kod ovakovih prereza dade velikim dijelom odsqrati pogreška izjednačivanja izmjerena »promjena« na pro-

mjer jednako velikog kruga, a da se time cijeli posao skoro ništa ne uveća naprama poslovanju potrebnom kod dosadanjeg (djelomice i vrlo pogrešnog) načina izjednačivanja.

Kao podloga ovoj radnji imaju da posluže poprečni prerezi približno trokutasta i četverokutasta oblika, koji se tu i tamo vidaju načito na stablima raznih naših bjelogoričnih vrsti drveća.

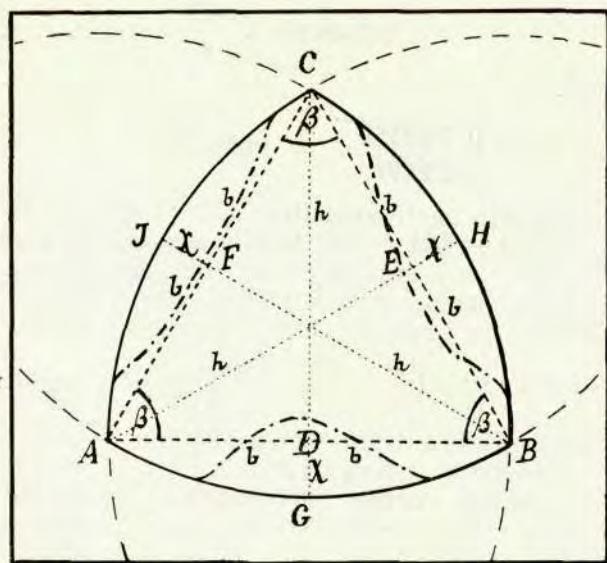
A. Izmjera promjerâ na približno trokutastim prezima.

Najprije ću poći od prereza, koji odgovaraju istostaničnoj trokutu, dakako sa zaobljenim stranicama. Zatim ću uzeti tri markantnija tipa istokračnog zaobljenog trokuta (kod jednoga dvije vrlo različne varijante obzirom na zaobljenost) i konačno dva prosječna tipa raznosteničnog zaobljenog trokuta (i to opet svaki u dvije približno ekstremne varijante obzirom na zaobljenost). Ovolik broj prereza nije doduše potreban za prvu svrhu (sravnjivanje obaju navedenih stanovišta u pogledu ispravnosti), ali je potreban za drugu svrhu t. j. za kauzalnji prikaz novog načina u ustanovljivanju promjera na ovakovim prezima.

Kod ovakovih prezima imala bi se prema prvom stanovištu mjeriti samo ravna (najkraća) udaljenost obaju uglova nalaznih na krajevima najveće trokutne stranice (»najveći promjer«) i okomito (unakrst) na tu stranicu (bazu) postavljena visina zaobljenog trokuta (»najmanji promjer«), pa bi se od tih dviju veličina imala uzeti aritmetička sredina kao promjer jednako velikog kruga. Prema drugom stanovištu imale bi se na takovim prezima mjeriti i aritmetičkom sredinom na promjer jednako velikog (istoplošnog) kruga izjednačiti isključivo sve tri trokutne visine, koje naravno ne stoje jedna naprama drugoj okomito.

Dakako da se zaobljeni trokutasti prezzi, kod kojih bi sve tri stranice bile jednako dugačke (a isto tako i sve tri visine), mogu više smatrati kao fikcije, jer ih u naravi gotovo ni nema. No ipak je potrebno, da se i takovi prezzi uzmu ovdje u obzir: kao jedan ekstrem naprama drugom, kod kojega je diferencija među najvećom stranicom i najmanjom visinom tolika, kolika u najskrajnjem slučaju može u naravi još poprilići da bude.

I. Trokutasti prezzi **istostanične** osnovne forme, ali zaobljenih stranica mogu u glavnom da izgledaju kao na slici 1., gdje je zaobljeni trokut omeđen potpuno izvučenim lukovima AGB, BHC, CIA kružnicâ opisanih oko uglova A, B i C. Među prikazanim zaobljenim trokutom i analognim trokutom u naravi postoji razlika samo u toliko, što narav na deblima — jednako kao i kod prezera sa osnovnom formom istokračnog i raznosteničnog trokuta — stvara nešto zaobljenije uglove i što ni periferija ovakovog zaobljenog trokuta nije u naravi sasvim pravilna. No osvrati se na ovako sitne diferencije nema već smisla, jer one nikako nisu u stanju, da bitno uplivaju na rezultate naznačne radnje.

Sl. 1.

Da se dobije ploština zaobljenog trokuta ABC, valja k ploštinu ($g = \frac{b h}{2}$) nezaobljenog trokuta ABC* pribrojiti međusobno jednake ploštine (g') kružnih odsječaka ADBG, BECH i AFCI. Iz slike se vidi, da je polumjer svakoga od prikazanih krugova jednak ma kojoj ravnoj stranici trokuta (b). Po Pitagorinom je poučku ujedno $b^2 = h^2 + \frac{b^2}{4}$, a odovud slijedi:

$$h = b \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \quad \dots \dots \dots \quad (1)$$

Prema tome za ploštinu ma kojega kružnog odsječka vrijedi poznata jednadžba:

$$\begin{aligned} g' &= \pi b^2 \frac{\beta}{360} - \frac{b h}{2} = 3.1416 b^2 \frac{60}{360} - \frac{b \frac{\sqrt{3}}{2} b}{2} = \\ &= 0.0906 b^2 \quad \dots \dots \dots \quad (2) \end{aligned}$$

Pribroji li se trostruko uzeta ploština pod (2) ploštinu trokuta ABC ($= 0.4330 b^2$), to među ovim zbrojem ($G = g + 3g'$) i ploštinom jednako velikog kruga, kojemu je promjer D, postoji odnošaj:

* Ovaj je trokut određen jednostavno crtkanim pravcima AB, BC, CA. Nepravilne krivulje, označene sa ———, ne spadaju zasad ovamo. O prerezu, ograničenom djelomice njima i djelomice potpuno izvučenim lukovima, bit će govora poslije.

$$0.7048 b^2 = \frac{\pi D^2}{4} \dots \dots \dots \quad (3)$$

iz kojeg slijedi:

$$b = D \sqrt{\frac{3.14159}{2.8192}} = 1.056 D \dots \dots \dots \quad (4)$$

Visina nezaobljenog trokuta ($h = CD = AE = BF$) povećana za visinu z ($= DG = EH = FI$) bilo kojega od navedena tri luka daje dimenziju ($h + z$), koja je prema slici jednaka bazi (b). Kad bismo dakle kod ovakovog trokutastog prezeza mjerili i izjednačivali dimenzije u smislu prvog stanovišta $\left[\frac{b + (h + z)}{2} \right]$, to bi rezultat navedenih operacija bio skopčan sa isto tako velikom pogreškom obzirom na promjer istoplošnog kruga (kraće rečeno: debljinskom pogreškom) kao i kod postupanja u smislu drugog stanovišta $\left[\frac{3(h + z)}{3} \right]$.

Pogreška bi naravno bila pozitivna, t. j. rezultat navedenih operacija bio bi previsok i to za absolutni iznos:

$$\Delta = 1.056 D - D = 0.056 D \dots \dots \dots \quad (5)$$

ili u postocima ispravnog promjera (D):

$$P_{\Delta} = \frac{0.056 D}{D} 100 = 5.6\% \dots \dots \dots \quad (6)$$

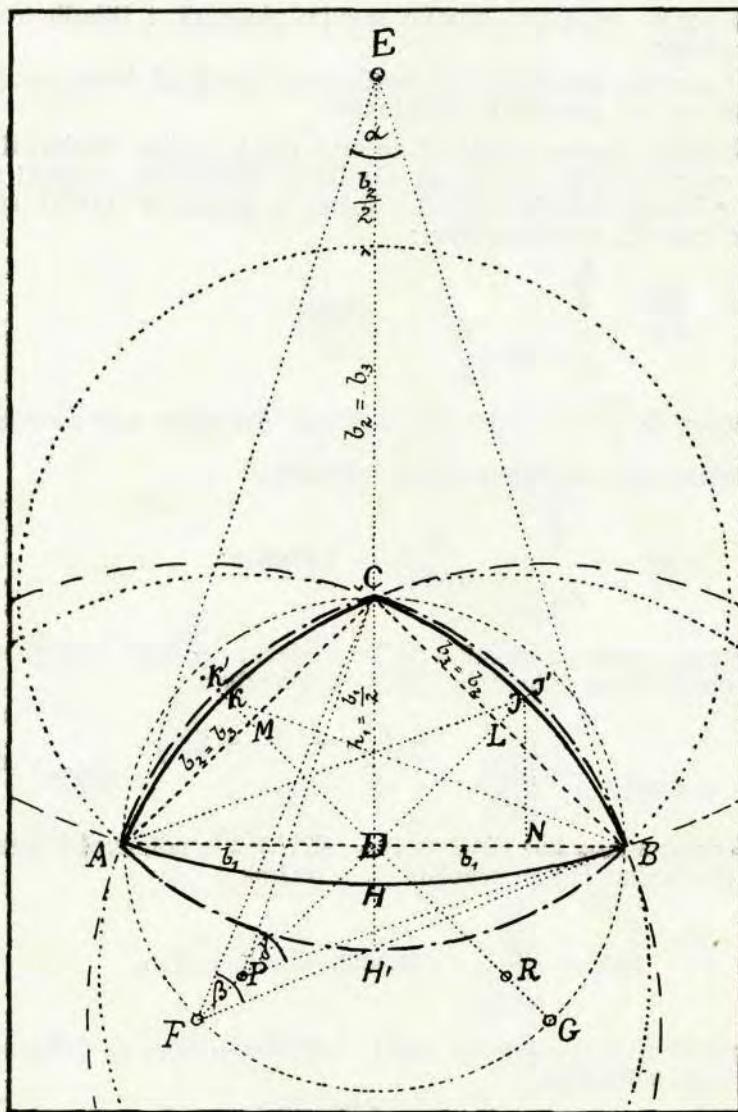
Kako vidimo, iznos debljinske pogreške bio bi u oba slučaja već veoma znatan.

II. Trokutasti prezezi **istokračne** osnovne forme — i to sa bazom (najvećom stranicom), koja je veća od visine na nju okomite — odgovaraju u glavnom tendenciji debala, da se u pogledu svojih poprečnih prezeza razvijaju približno eliptički.

1. Kao prilično ekstremni oblici zaobljenih prezeza ove osnovne forme t. j. kao približni antipodi prezima istostranične osnovne forme mogu se označiti prezezi, kod kojih visina (»najmanji promjer«) iznosi oko $\frac{6}{10}$ baze (»najvećeg promjera«). Kod nezaobljenih je istokračnih trokuta, koji ovakovim prezima odgovaraju, visina ($CD = h_1$ na slici 2.) jednaka polovici baze ($AB = b_1$). Druge dvije (međusobno jednakе) stranice $AC = b_2$ i $BC = b_3$, od kojih svaka naprama drugoj (uzetoj za bazu) sačinjava također visinu h_2 odnosno h_3 , proizlaze po Pitagorinom poučku iz stranice b_1 i visinje $h_1 = \frac{b_1}{2}$. Dakle je:

$$b_2 = b_3 = b_1 \sqrt{\frac{1}{2}} = 0.7071 b_1 \dots \dots \dots \quad (7)$$

Na slici 2. prikazane su dvije glavne varijante zaobljenih trokuta navedene osnovne forme, između kojih mogu da se u glavnom giblju u naravi nalazni trokutasti prerezi navedenog karaktera.

Sl. 2.

Prva varijanta omeđena je potpuno izvučenim lukovima AHB , BIC i CKA krugova opisanih oko točaka E , F i G . Druga je varijanta omeđena crtkanim lukovima $AH'B$, $BI'C$ i $CK'A$ krugova opisanih

oko točaka C, P i R. Izvan granica, što ih označuju rubovi ovih dviju glavnih varijanata, ne mogu već gotovo da teku rubovi u naravi nalaznih prereza ove vrsti, jer

a) narav ne stvara gotovo sasvim plosnatih i šiljatih trokutastih prereza;

b) prerezi, koji bi bili još znatno zaobljeniji od druge varijante, ne mogu se već ubrojiti u trokutaste.

Najprije ćemo razmotriti za nas ovdje važne okolnosti kod prve od ovih dviju varijanata. Ovdje su međusobno jednaki samo kružni odsječci AKCM i BICL, dokim je odsječak ADBH znatno veći. Iz trokuta ADE proizlazi:

$$\tan \frac{\alpha}{2} = \frac{AD}{AE} = \frac{\frac{b_1}{2}}{\frac{b_1}{2} + \frac{b_2}{2}} = 0.3204 \quad \dots \quad (8)$$

Stoga je $\frac{\alpha}{2} = 17^{\circ}46'$; $\alpha = 35^{\circ}32'$. Polumjer najvećeg kruga (t. j. dužina AE) sačinjava stoga jednadžbu:

$$AE = \frac{\frac{b_1}{2}}{\sin \frac{\alpha}{2}} = \frac{b_1}{0.6102} = 1.6388 b_1 \quad \dots \quad (9)$$

Prema tome za ploštinu (g'_1) odsječka ADBH vrijedi — također obzirom na jednadžbu (7) — jednadžba:

$$g'_1 = \pi (1.6388 b_1)^2 \frac{35.5^{\circ}}{360^{\circ}} - \frac{b_1 \left(\frac{b_1}{2} + b_2 + \frac{b_2}{2} \right)}{2} = 0.0517 b_1^2 \quad (10)$$

Jer je nadalje kut BFC = B = 45° i jer je polumjer kruga opisanog oko točke F kao središta, t. j. dužina

$$BF = \frac{\frac{b_3}{2}}{\sin \frac{\beta}{2}} = 1.3065 b_3 = 0.9237 b_1 \quad \dots \quad (11),$$

to za ploštinu (g'_3) odsječka BICL [također u vezi sa jednadžbom (7)] vrijedi jednadžba:

$$g'_3 = \pi (0.9237 b_1)^2 \frac{45}{360} - \frac{b_3 \left(\frac{b_3}{2} + \frac{b_1}{2} \right)}{2} = 0.0334 b_1^2 \quad (12)$$

$$\frac{b_1 \cdot \frac{b_1}{2}}{2}$$

Ploština nezaobljenog trokuta ABC (t. j. $g = \frac{b_1 \cdot \frac{b_1}{2}}{2} =$

$= 0.25 b_1^2$), povećana za ploštinu svih triju odsječaka ($g_1' + 2g_3' = 0.1185 b_1^2$), prelazi u ploštinu zaobljenog trokuta, koja sa ploštinom istoplošnog kruga sačinjava jednadžbu:

$$0.3685 b_1^2 = \frac{\pi D^2}{4} \quad \dots \dots \dots \quad (13)$$

Iz ove jednadžbe slijedi:

$$b_1 = D \sqrt{\frac{\pi}{1.4740}} = 1.460 D \quad \dots \dots \dots \quad (14)$$

Označi li se visina DH odsječka ADBH sa z_1 , visina IL odsječka BICL sa z_2 , i visina KM odsječka AKCM sa z_3 , onda je:

$$h_1 + z_1 = AE - \left(b_2 + \frac{b_2}{2} \right) = 0.5782 b_1 = 0.844 D \quad (15)$$

$$z_3 = z_2 = BF - (DL + DF) = 0.9237 b_1 - \left(\frac{b_3}{2} + \frac{b_1}{2} \right) = 0.102 D \quad (16)$$

$$b_2 + z_2 = b_3 + z_3 = 0.7071 (1.460 D) + 0.102 D = 1.032 D \quad (17)$$

Prema tome je:

$$\frac{b_1 + (h_1 + z_1)}{2} = 1.152 D \quad \dots \dots \dots \quad (18)$$

S druge je strane:

$$\frac{(h_1 + z_1) + (b_2 + z_2) + (b_3 + z_3)}{3} = 0.969 D \quad \dots \dots \dots \quad (19)$$

Ako se dakle dimenzije ovakovog poprečnog prereza mijere i na promjer jednako velikog kruga izjednačuju u smislu prvog uvođeno spomenutog stanovišta (18), onda se dobiva pozitivna debljinska pogreška u apsolutnom iznosu:

$$\Delta_1 = 1.152 D - D = 0.152 D \quad \dots \dots \dots \quad (20)$$

Relativno (t. j. u postocima ispravnog promjera) iznosi pogreška 15.2%.

Mjere li se pak i ujedno izjednačuju dimenzije prema drugom stanovištu (19), to se dobiva negativna debljinska pogreška:

$$\Delta_1 = D - 0.969 D = 0.031 D \quad \dots \dots \dots \quad (21)$$

koja relativno iznosi 3.1% ispravnog promjera. Ona je dakle popriliči petputa manja od pogreške skopčane sa postupkom u smislu prvog stanovišta.

Pri uporabi promjerk e za izmjjeru pojedinih dimenzija na ovakovom prerezu dadu se navedene ispravniye dimenzije (19) izmjeriti jednako lako kao i one druge (18). Malo je nespretniji u tom pogledu postupak, ako se navedene ispravniye dimenzije $[(h_1 + z_1), (b_2 + z_2), (b_3 + z_3)]$ mijere ravnalom i to na samoj površini faktično izvedenog prereza, kako to npr. biva kod analize stabla. Dužina $CD + DH$ dade se i tu jednim mahom izmjeriti; isto tako i dužine AC i BC . No k ovim potonjim dvjema morale bi se u ovakovim slučajevima još pribrojiti posebno izmjerene dužine IL i KM . Kod izmjere »promjerâ« na samoj površini ovakovog prereza mogao bi stoga mjerač lako da dođe na pomisao, da osim dužine

$CH = h_1 + z_1$ izmjeri dužine AI i BK, te da njih skupa sa dužinom CH izjednači na promjer istoplošnog kruga. Kolika bi u tom slučaju bila deblijinska pogreška?

U trokutu DIN su stranice IN i DN jednake, stranica DI je poznata ($= \frac{b_3}{2} + z_3 = 0.618 D$), isto tako sva tri kuta. Stoga je:

$$DN = IN = DI \cdot \cos 45^\circ = 0.618 D \cdot 0.7071 = 0.437 D \quad (22)$$

Dalje je u trokutu AIN stranica

$$AN = \frac{b_1}{2} + DN = 0.730 D + 0.437 D = 1.167 D \quad \dots \quad (23)$$

Stoga je:

$$AI = BK = \sqrt{(1.167 D)^2 + (0.437 D)^2} = 1.246 D \quad \dots \quad (24)$$

$$\frac{CH + AI + BK}{3} = 1.112 D \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad (25)$$

Dakle bi u navedenom slučaju pozitivna deblijinska pogreška u apsolutnom iznosu bila:

$$\Delta_{III} = 1.112 D - D = 0.112 D \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad (26)$$

kojem bi iznosu odgovarala relativna pogreška od 11.2% ispravnog promjera. Pogreška bi dakle bila popriliči tri i pol puta veća od pogreške postupka pod (19) i tek oko 1.4 = puta manja od pogreške postupka pod (18).

Kod druge varijante zaobljenih trokutnih prerezova, koja je u sl. 2. određena crtkanim lukovima AH'B, BI'C i CK'A, imaju se u navedenu svrhu ploštini trokuta ABC pribrojiti ploštine kružnih odsječaka ADBH', BFCL i CK'AM. Polumjer (AC) kruga, kojemu pripada odsječak ADBH', iznosi:

$$AC = b_2 = 0.7071 b_1 \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad (27)$$

Jer je kut $ACB = 90^\circ$, to za ploštinu ovog odsječka vrijedi jednadžba:

$$g'_1 = \pi (0.7071 b_1)^2 \frac{90}{360} - \frac{b_1 \frac{b_1}{2}}{2} = 0.1427 b_1^2 \quad \dots \quad (28)$$

Dalje je:

$$PL = \frac{b_3}{2} + \frac{b_1}{4} + \frac{b_1}{8} = 0.7285 b_1 \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad (29)$$

Također je:

$$\tan \frac{\gamma}{2} = \frac{BL}{PL} = \frac{\frac{b_3}{2}}{0.7285 b_1} = 0.4853 \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad (30)$$

Stoga je $\frac{\gamma}{2} = 25^\circ 53'$; $\gamma = 51^\circ 46'$. Pošto nadalje polumjer (PB) luka BI'C sačinjava jednadžbu:

$$PB = \frac{LB}{\sin \frac{\gamma}{2}} = \frac{0.5 b_3}{0.4365} = 0.8100 b_1 \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \quad (31)$$

to za ploštinu odsječka BI'CL, koja je ujedno jednaka ploštini odsječka AK'CM, vrijedi jednadžba:

$$g_1 = g_2 = \pi (0.81 b_1)^2 \frac{51.75}{360} - \frac{b_3 \left(\frac{b_3}{2} + \frac{b_1}{4} + \frac{b_1}{8} \right)}{2} = 0.0387 b_1^2 \quad (32)$$

Pribroji li se k ploštinu trokuta ABC ($= 0.2500 b_1^2$) ploština svih ovih triju odsječaka ($= 0.2201 b_1^2$), to ploština zaobljenog trokuta čini sa ploštinom jednakog velikog kruga jednadžbu:

$$0.4701 b_1^2 = \frac{\pi D^2}{4} \quad \dots \dots \dots \quad (33),$$

iz koje slijedi:

$$b_1 = D \sqrt{\frac{\pi}{1.884}} = 1.292 D \quad \dots \dots \dots \quad (34)$$

Visina DH' odsječka ADBH' ($= z_1$) pribrojena k visini trokuta (h_1) daje iznos:

$$h_1 + z_1 = b_2 = b_3 = 0.7071 b_1 = 0.914 D \quad \dots \dots \quad (35).$$

Dalje je:

$$z_3 = z_2 = PB - PL = 0.8100 b_1 - 0.7285 b_1 = 0.105 D \quad (36)$$

Stoga je također:

$$(b_3 + z_3) = (b_2 + z_2) = 0.914 D + 0.105 D = 1.019 D \quad \dots \quad (37)$$

Prema tome je dalje:

$$\frac{b_1 + (h_1 + z_1)}{2} = 1.103 D \quad \dots \dots \dots \quad (38).$$

S druge je pak strane:

$$\frac{(h_1 + z_1) + (b_2 + z_2) + (b_3 + z_3)}{3} = 0.984 D \quad \dots \dots \dots \quad (39)$$

Ako se dakle kod ovog drugog (mnogo jačeg) stepena u zaobljenosti trokutastog prereza, kojem je osnovna forma navedeni istokračni trokut, mjeri i na promjer istoplošnog kruga izjednačuju dimenzije prema prvo-navedenom stanovištu (38), onda se dobiva pozitivna debljinska pogreška u absolutnom iznosu:

$$d_1 = 1.103 D - D = 0.103 D \quad \dots \dots \dots \quad (40),$$

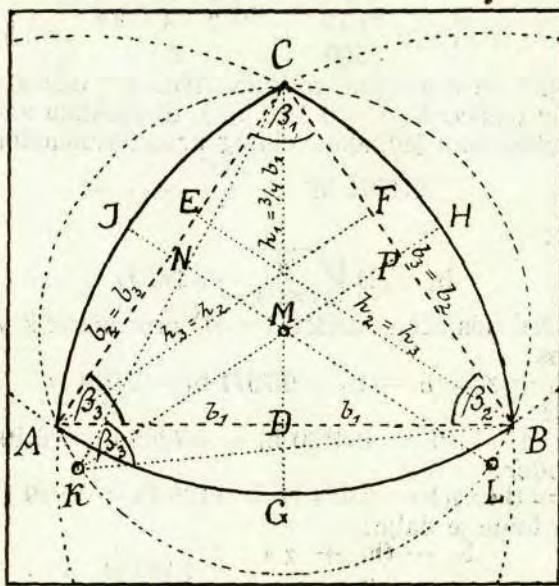
što čini 10.3% od ispravnog promjera, dočim se kod mjerjenja i izjednačivanja dimenzija prema drugo spomenutom stanovištu (39) dobiva negativna debljinska pogreška od:

$$d_1 = D - 0.984 D = 0.016 D \quad \dots \dots \dots \quad (41)$$

ili 1.6% od ispravnog promjera. Prema tome je ovdje pogreška mjerjenja i izjednačivanja prema prvom stanovištu oko šest i polputa veća od pogreške prema drugom stanovištu.

2. Predimo sada k istokračno-trokutnom prerezu, koji se već prilično približuje istostraničnom trokutu. Kod nezaobljenog trokuta, koji ovakvom prerezu odgovara, odnosi se najmanja visina napravljena najvećoj bazi kao $3 : 4$. Ovdje je dakle $h_1 = \frac{3}{4} b_1$ (slika 3.).

Zaobljenost ovog trokuta predviđena je lukovima AGB, BHC, i CIA, od kojih prvi pripada krugu opisanom oko ugla C kao središta, drugi krugu opisanom oko točke K na periferiji najmanjeg kruga (štomo dotiče sva tri ugla trokutova), treći oko analogne točke L. Iz trokuta ACD (sl. 3.) vidimo, da je:

Sl. 3.

$$\tan \beta_3 = \frac{0.75 b_1}{0.50 b_1} = 1.5000 \dots \dots \dots \quad (42)$$

Stoga je $\beta_3 - \beta_2 = 56^\circ 19'$, dočim je $\beta_1 = 67^\circ 22'$. Dalje vidimo, da je:

$$\frac{h_1}{b_2} = \sin \beta_3 = 0.8321 \dots \dots \dots \quad (43)$$

Stoga je:

$$b_2 = b_3 = \frac{0.7500 b_1}{0.8321} = 0.9013 b_1 \dots \dots \dots \quad (44)$$

Trokut ACF pokazuje nam nadalje, da je:

$$h_3 = h_2 = b_2 \sin \beta_1 = 0.9230 b_2 = 0.8320 b_1 \dots \dots \dots \quad (45)$$

Dakle za ploštinu kružnog odsječka ADBG vrijedi jednadžba:

$$g_1' = \pi b_2^2 \frac{67 + \frac{1}{3}}{360} \frac{b_1 \cdot 0.75 b_1}{2} = 0.1022 b_1^2 \dots \dots \dots \quad (46)$$

Iz trokuta BKP vidi se, da za polujmjer (BK) kruga opisanog oko točke K kao središta vrijedi jednadžba:

$$BK = \frac{\frac{\beta_3}{2}}{\sin \frac{\beta_3}{2}} = \frac{b_3}{2 \sin 28^\circ 10'} = 0.9548 b_1 \dots \dots \dots \quad (47)$$

Dalje se vidi glede visine PK trokuta BCK, da je:

$$PK = \frac{b_3}{2} \cot \frac{\beta_3}{2} = 0.4506 \cdot \cot 28^\circ 10' = 0.8415 b_1 \dots \dots \dots \quad (48)$$

Stoga za ploštinu odsječaka BHCP i AICN vrijedi jednadžba:
 $g_3' = g_2' = \pi (0.9548 b_1)^2 \frac{56 + \frac{1}{3}}{360} b_3 \cdot 0.8415 b_1 = 0.0690 b_1^2$ (49)

Ploština trokuta ABC ($= \frac{b_1 \cdot 0.75 b_1}{2} = 0.3750 b_1^2$) skupa sa ploštinom svih triju kružnih odsječaka ($= 0.2402 b_1^2$) stoji sa ploštinom jednakom velikog kruga u odnošaju:

$$0.6152 b_1^2 = \frac{\pi D^2}{4} \dots \dots \dots \quad (50),$$

iz kojeg proizlazi:

$$b_1 = D \sqrt{\frac{\pi}{2.4608}} = 1.130 D \dots \dots \dots \quad (51)$$

Označi li se i ovdje linearne udaljenosti DG sa z_1 , IN sa z_2 , PH sa z_3 , gdje je $z_2 = z_3$, onda se dobiva:

$$h_1 + z_1 = b_2 = b_3 = 0.9013 b_1 = 1.018 D \dots \dots \quad (52)$$

Dalje je:

$$z_3 = z_2 = BK - PK = 0.9548 b_1 - 0.8415 b_1 = 0.128 D \quad (53)$$

Iz jednadžbe (45) proizlazi nadalje, da je:

$$h_2 = h_3 = 0.8320 b_1 = 0.940 D \dots \dots \quad (54)$$

Stoga je:

$$\frac{b_1 + (h_1 + z_1)}{2} = 1.074 D \dots \dots \dots \quad (55),$$

dočim je:

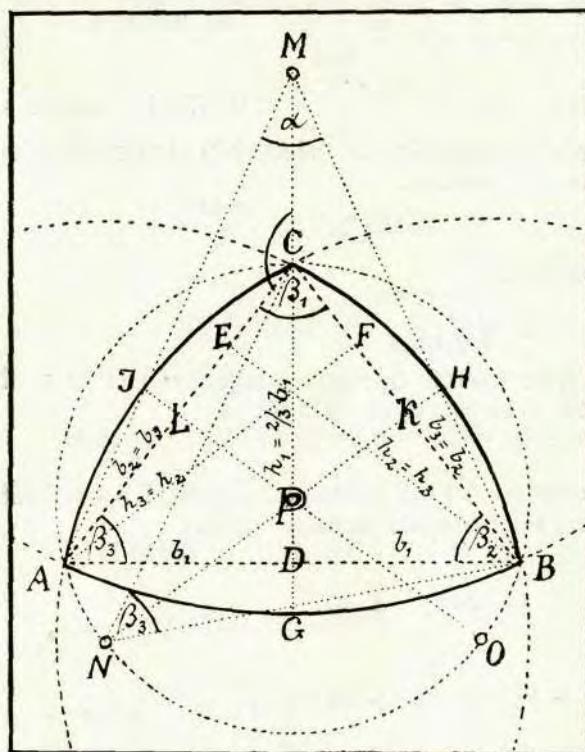
$$\frac{(h_1 + z_1) + (h_2 + z_2) + (h_3 + z_3)}{3} = 1.051 D \dots \dots \quad (56)$$

Ako se dakle ovdje »promjeri« mjeri i izjednačuju u smislu pravog stanovišta (55), onda pozitivna deblijinska pogreška iznosi 7.4% ispravnog promjera. Postupa li se pak u smislu drugog stanovišta (56), onda — također pozitivna — deblijinska pogreška iznosi 5.1% pravog promjera. Prema tome je i ovdje mjereno u smislu trokutnih visina ispravnije, sačinjeno je diferencija u pogledu pogrešnosti jednog i drugog postupka već znatno manja.

3. Kao treći tip zaobljenih trokutastih prereza sa istokračnom osnovnom formom uzmiimo prerez, kod kojega za osnovnu formu (nezaobljeni trokut) među najmanjom visinom i najvećom bazom postoji odnoshaj $h_1 = \frac{2}{3} b_1$. Ovakovi prerezi stoje baš po sredini između trokutastih prereza istostranične osnovne forme (kao jednog ekstrema) i prvo-posmatranog tipa istokračnih prereza (kao drugog ekstrema), pa izgleda stoga, da su od ovakovih prereza i najčešće zastupani u naravi.

Na sl. 4. predstavljaju zaobljenost ovoga trokuta lukovi AGB, BHC i CIA, od kojih prvi pripada krugu opisanom oko točke M kao središtu. Drugi i treći pripadaju krugovima sa središtima u točkama N i O, što se nalaze na periferiji najmanjeg (oko točke P opisanog) kruga, koji dotiče sva tri ugla trokuta ABC.

Iz trokuta ACD proizlazi:

Sl. 4.

$$\operatorname{tang} \beta_s = \frac{\frac{2}{3}b_1}{\frac{1}{2}b_1} = 1.3333 \quad \dots \quad (57)$$

Stoga je $\beta_s = \beta_2 = 53^\circ 08'$, dočim je $\beta_1 = 73^\circ 44'$. Nadalje iz istog trokuta proizlazi:

$$b_2 = b_3 = \frac{h_1}{\sin \beta_s} = \frac{0.6667 b_1}{0.8000} = 0.8333 b_1 \quad \dots \quad (58)$$

Dalje slijedi iz trokuta ACF, da je:

$$h_3 = h_2 = b_2 \sin \beta_1 = 0.9600 b_2 = 0.8000 b_1 \quad \dots \quad (59)$$

Za ploštinu g_1 kružnog odsječka ADBG potrebno je najprije ustanoviti ove veličine:

$$CM = \frac{b_2}{2} = 0.4167 b_1 \quad \dots \quad (60)$$

$$DM = CM + CD = 0.4167 b_1 + \frac{2}{3} b_1 = 1.0834 b_1 \quad (61)$$

Dalje slijedi iz trokuta ADM:

$$\tan \frac{\alpha}{2} = \frac{AD}{DM} = \frac{0.5 b_1}{1.0834 b_1} = 0.4615 \quad (62)$$

Prema tome je $\frac{\alpha}{2} = 24^\circ 46'$, $\alpha = 49^\circ 32'$. Dalje slijedi iz trokuta ACM:

$$AC : AM = \sin \frac{\alpha}{2} : \sin (180 - \frac{\beta_1}{2}) \dots \quad (63)$$

Pošto je kut $\beta_1 = 73^\circ 44'$, to iz jednadžbe (63) slijedi:

$$AM = \frac{0.6 b_2}{0.4189} = 1.1936 b_1 \dots \quad (64)$$

Stoga je:

$$g'_1 = \pi = (1.1936 b_1)^2 \cdot \frac{360}{360} - \frac{b_1 \left(\frac{2b_1}{3} + \frac{b_2}{2} \right)}{2} = 0.0737 b_1^2 \quad (65)$$

Dužine BN (polumjer kruga) i KN (visina trokuta) potrebne za ustanovljenje ploštine ($g'_3 = g'_2$) odsječaka BHCK i AICL proizlaze iz trokuta BKN, iz kojeg vidimo, da je:

$$BN = \frac{0.5 b_3}{\sin \frac{\beta_3}{2}} = \frac{0.4167 b_1}{0.4472} = 0.9318 b_1 \dots \quad (66)$$

Dalje je:

$$KN = BN \cdot \cos \frac{\beta_3}{2} = 0.8334 b_1 \dots \quad (67)$$

Stoga je:

$$g'_3 = g'_2 = \pi (0.9318 b_1)^2 \cdot \frac{\beta_3}{360} - \frac{b_3 \cdot 0.8334 b_1}{2} = 0.0557 b_1^2 \quad (68)$$

Ploština zaobljenog trokuta ABC iznosi dakle:

$$G = \frac{b_1 \frac{2}{3} b_1}{2} + g'_1 + g'_2 + g'_3 = 0.5184 b_1^2 \quad (69)$$

Ona sa ploštinom jednakom velikog kruga čini jednadžbu:

$$0.5184 b_1^2 = \frac{\pi D^2}{4} \quad (70),$$

iz koje slijedi:

$$b_1 = D \sqrt{\frac{\pi}{2.1528}} = 1.231 D \quad (71)$$

Za najmanju visinu (CD + DG) ovog zaobljenog trokuta vrijedi jednadžba:

$$h_1 + z_1 = AM - \frac{b_2}{2} = 0.7769 b_1 = 0.956 D \quad (72)$$

Nadalje je:

$$z_2 = z_3 = BN - KN = 0.0984 b_1 = 0.121 D \quad (73),$$

dočim iz jednadžbe (59) slijedi:

$$h_2 = h_3 = 0.8000 b_1 = 0.985 D \quad (74)$$

Mjeri li se dakle i ovdje samo najveća osnovka i najmanja visina zaobljenog trokuta i uzme li se od obju izmijerenih veličina aritmetička sredina, dobit će se:

$$\frac{b_1 + (h_1 + z_1)}{2} = 1'093 \text{ D} \dots \dots \dots \quad (75),$$

dočim pri mjerenu i izravnavanju svih triju visina proizlazi iznos:
 $(h_1 + z_1) + (h_2 + z_2) + (h_3 + z_3) = 1'056 \text{ D} \dots \dots \quad (76)$

Dakle proizlazi više nego pol drug puta povoljniji rezultat u korist mjerena »promjera« u smjeru trokutnih visina (t. j. u smislu drugog stanovašta).

Međutim i zaobljeni prerezi sa istokračnom osnovnom formom spadaju još k pravilnijim tvorevinama, dočim narav mnogostrukostvara i nepravilnije, pače i sasvim nepravilne forme. No jer razmatranje sasvim nepravilnih prereza ne spada u okvir ove radnje, to ćemo u pogledu trokutastih prereza poći samo još jedan korak dalje.

(Nastavit će se).

Prof. Dr. Aug. Langhoffer (Zagreb):

Uspješno sredstvo protiv gusjenica gubara.

Zadnje dvije godine pojavile su se u našim šumama, kako sam sa više strana čuo, opet gusjenice gubara. Ova gusjenica česti je i nemili gost naših šuma, o čem sam svojedobno sabrao podatke*, a dalo bi se i za razdoblje iza toga pribратi nove. Čuo sam, da je prošle godine bilo gusjenica počam od Siska kroz Slavoniju, kako mi je to ljubezno priopćio kolega Dr Petračić, a čuo sam to i sa druge strane. Nisam čuo, da bi se kod nas šume branile od te nepri-like, a naši susjedi, Madžari, opetovano su se branili uspješno sa klorbarijem, kako čitam u njihovom časopisu »Erdészeti Lapok« 1923., što mi ga je ljubezno ustupio iz naše knjižnice šumarskoga društva g. urednik ing. Marinović, a ujedno i upozorio na to.

Min. savjetnik Josip Szabó priopćuje način obrane god. 1907. u Herkulovim kupkama, gdje je prijetila pogibelj, da u ove glasovite kupke na početku kupališne sezone ne će doći općinstvo radi silnih gusjenica, koje su poplavile šume a u glavnoj sezoni ne će doći gosti radi žalosne slike obrštene, gole šume, kao i posljedice toga, da ne će biti poželjne hladovine šumske za ljetne žege. Da se ne odbiju gosti, jer to može imati neugodnih posljedica za kupke u opće, Ug-Ministarstvo poljodjelstva izaslalo je Josipa Jablonowskog i pisca članka**, iz kojega vadim ove podatke, da nastoje svim sredstvima pokušati, kako bi se uništile gusjenice. Jaja gubara u poznatim žutosmeđim kupovima (poput gube, gubar) bila su ne samo na stablima nego i na plotovima, kupovima kamenja, na zidovima zgrada, prijetila je dakle ozbiljna pogibelj brštenja stabala. Prema uputi Jablonowskoga načinili su zgodnu željeznu spravu, kojom se je moglo do visine od 10—12 m ostrugati kupove jaja u podmetnute platnene vrećice tako, da su se već u februaru i martu mogla stabla od njih očistiti. Svaki su dan sabrali radnici po više vreća tih jaja i bacajući ih u plamen vatre, uživali u pucketanju jaja.

No time je bilo tek donekle pomoženo, jer je vjetar naneo štetnike od drugud. Da se tome stane na put, upotrebljeno je iskustvo Jablonowskog proti pipi sa sladorne blitve. Klorbarijeva rastopina koja je u tu svrhu uspješno upotrebljena, pojačana je bila na 4%, a da se bolje prihvati na lišće, dodan joj je 1% melase. Uspjeh štrcanja s ovakovom rastopinom bio je posve dobar. Opazili su, da su se gusjenice već nekoliko časaka iza štrcanja počele trzati, pale sa stabla i poginule. Stabla su skoro sasma očuvala svoje zelenilo. U voćnjaku Váčza nisu uspjeli, možda je u tu svrhu bila rastopina

* U šumama štetni kukci Hrvatske i Slavonije II. Š. L. 1900., str. 259—274.

** Szabó József: Hernyóirtás chlorbáriummal Erdészeti Lapok 1923. str. 93—96.

prejaka, a u Nagybányi upotrebljavaju u voćnjacima protiv gusjenica gubara i drugih gusjenica rastopinu modre galice.

Toliko iz prvoga članka.

U drugom članku* priopćuje Róth iskustvo I. Pétera u gospođiji kneza Montenuova u Raczötös-u. Tamo se je u prošloj godini u staroj hrastovoj šumi silno pomnožao gubar. Početkom juna sašle su gusjenice sa starih stabala i u velikom broju napale mlade 1—5 god. hrastove i cerove, koji su od duge suše već toliko trpjeli, te su se bojali, da će se osušiti. I tu su kušali sa klorbarijem, počeli štrcati na Duhovsku nedelju, nakon što se je rosa osušila da se rastopina bolje prihvati lista i to sa 2.5% rastopinom; 3% rastopina ofuri nježno lišće, rub posmedi a eventualno se i list posuši. Bio je topli dan, rastopina štrcana osušila se na listu za 10—15 časaka, gusjenice uznemirene primirile se i nakon 15 časaka nastavile žderanje. Najednom, po prilici iza 36 minuta neke su gusjenice prestale jesti, počele se trzati, druge su se bacile na zemlju, vrlo brzo bježale, ali stale već iza 10—15 časaka, počele se trzati, a nakon 20—30 časaka pognute. Vidili su gusjenicu, kako ostavlja svoju biljku, penje se na 10—20 biljaka, očito je osjetila neugodni tek po klorbariumu i nije jela.

Može se reći, da gusjenice iza dobro obavljenoga štrcanja poginu nakon jednoga sata. Rastopinu priredili su na taj način, da su uzeli kristalizirani klorbarij, koji je bolji od prašnatoga, metnuli u vrećicu, da se rastopi, kako se to radi sa modrom galicom. Tekućinu treba često dobro promješati prućen kao metlom, jer klorbarij sjedne na dno, a tada je rastopina gore preslaba, a na dnu prejaka, te ofuri lišće. Rastopina nije ni za ljude ni za životinje opasna, a klorbarij neka se čuva na suhom, jer je higroskopičan. Uz kišu se mora štrcati opetovati a inače neka se štrača svake sedmice. Ako je šumska ploha velika a gusjenice dolaze sa strane, dovoljno je, ako se pošttrača obranbeni pojaz 50 m. širok, čime se prištedi mnogo posla i rastopine. Za jedno štrcanje je po ha upotrebljeno 7 kg klorbarija.

Iskustvo na ova dva mjesta stečeno, neovisno i razdaleko, u različito doba, zgodno se dopunjuje. Vidi se, da je klobarij uspješno sredstvo proti gusjenici gubara, da se može u šumi upotrijebiti u jačoj koncentraciji od 4% da jače djeluje, dok se 2.5% rastopina može upotrijebiti u biljevištu sa nježnim lišćem, ali slabije djeluje.

Bilo bi potrebno, da se provedu i kod nas pokusi, da se bez potrebe ne žrtvuje lišće brštenju gusjenica na štetu godišnjega prirasta šumskih naših stabala.

* Róth Gyula: A chlorbárium felhasználása hernyópusztításra. Erdészeti Lapok. Budapest 1923. str. 68—71

Literarni pregled.

САВРЕМЕНО ШУМАРСТВО ШВАЈЦАРСКЕ.

Ми смо већ у неколико најврата нагласили како треба објективизовати наше шумарство. Нагласили смо, како је шумарство у нас највећим дијелом било германском поријекла. Усљед тога многоме је од наших шумара прешло у крв, да посматра — често пута и несвијесно — шумарска питања па њемачке паочари. Очито је да је таква једностраност штетна утолико, што нас пријечи да објективно просуђујемо не само наша упутирања шумарска питања већ и питања шумарства уопште.

Желимо ли dakле да станемо на тачку, са које ћемо моћи посве објективно посматрати и ужа ишира шумарска питања, потребно је да се упознамо са шумарством других европских држава, од којих би могли не само научити којешта, што је за нас ново, већ и рециповати оно, што је нашим приликама ближе, него њемачко шумарство.

У лом циљу треба држати у виду нарочито три шумарства: француско, руско и швајцарско, која су нам остала прилично непозната.

У прилажењу к томе циљу ми смо покушали да повежемо наше шумарство са француским и швајцарским. Штета је, што досад нису дале прилике да уђемо у близи контакт са руским шумарством. Но надамо се, да ћемо временом и то моћи провести.

Овај пут задржат ћемо се само на шумарству Швајцарске у жељи да прикажемо нека општа кретања, која се ондје у посљедње вријеме запажају.

Смрћу професора др. Еинглера, са којим су нас везале личне везе, била је додуше прекинута нит, којом смо подржавали контакт са швајцарским шумарством, но те смо нити повезали тиме, да смо ушли у измјену мисли са двојицом представника швајцарске шумарске литературе: дром Херманом Кнукел-ом, професором на Политехници у Зириху и уредницим швајцарског шумарског листа »Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen« и професором Badout-ом, редактором шумарског мјесечника »Journal forestier suisse«.

Између књига најновијега издања истиче се својом садржином радња професора д-ра Кнукела¹ коју сам примио изравно од писца.

Књига је опсегом малена, но садржајем оригинална, а по својој смјерници актуална. Из ње избија она иста тенденција за објективизовањем, о којој смо нетом говорили. Швајцарско шумарство по географском положају same Швајцарске било је изложено упливу њемачког и француског шумарства. Но интересантно је како су швајцарски шумари знали одржати извесну самосталност и објективност у просуђивању оних питања, која су по њихово шумарство од важности. И они признавају упливе и везу,

¹ Prof. dr. Knuckel »Über die Anpassung der Betriebseinrichtung an die heutigen waldbaulichen Verhältnisse« Bern, 1923. Str 36.

која постоји између швајцарског и њемачког шумарства. Но то их никако не пријечи да подвргну критици извјесне њемачке методе уређења.

У тој својој критици иду они за тим да покажу, како је потребно да се уређење шума доведе у логичну и стварну везу са посједовним, топографским и општим приликама државе, о којој се роди. Писац проф. д-р Клуцел истиче, како баш у тој тачки постоји између Њемачке и Швајцарске битна разлика па према томе не даду се оне методе, што их проводи Њемачка, напротив пресадити у Швајцарску.

Но најважнији момент, којим писац маркира разлику између њемачког и швајцарског шумарства јест узгојне природе. Он стоји на кругом но исправном гледишту, да уређење шума никако не може да буде само себи циљем. Оно треба да буде само помагалом шумарској производњи — дакле разумном гајењу, искориштавању и чувању шума. Писац проповиједа тезу ослобађања науке о гајењу шума од окова, којима је сапиње уређивање шума.

Од узгојних момената истиче аутор нарочито ова два: Враћање к мјешовитој шуми и погодовање неједнодобним састојинама.

Да докаже како то није само његово лично схватање, већ да једнако мисли и велики дио швајцарских шумара, удесно је писац једну циркуларну упитницу. Ставио је три конкретна задатка о разним врстима узгоја и дрвета те је резултат добивених одговора, који су репродукованы врло инструктивним еликсирима, изнине у својој радњи.

Ми се овдје ограничавамо само на приказ оних дијелова ове зајимљиве књиге, који у нас побуђују опћи шумарско-господарски, шумарско-политички и литературни интерес, и рађају у жељи да се упознамо са бити ове ствари. У детаљ, који се односи на науку уређењу и гајењу шума, не улазимо, јер се не сматрамо за то компетентними.

Проф др. Клуцел на крају своје радње долази до закључка да са временем напредају науке о гајењу шума нужно тражи «револуцију у области уређења шума». Он тражи да се швајцарско шумарство ослободи сапона круте и неприродне шаблоне уређења те да се начин уређења подреди ширим интересима шумарске продукције и одржавања шума.

Конечно са задовољством констатујемо, да писац долази до истога закључка до којега смо дошли и ми заговарајући у нашем закону 'рећи тип господарских основа т. зв. инвентаризације'.

Писац заговара дакле за шуме Швајцарске такове методе односно елaborате за уређивање шума, који су једноставни, који одговарају посједовним односима изнешеним узгојним обзирима те који омогућују једноставну контролу. Такове методе назива аутор — по Biolley-u »Méthode du Contrôle«.

Аутор држи у првоме реду на уму шуме швајцарских јавно-правних лица и корпорација. **Но за нас је вредна сличност која постоји између тих лица и наших малих општина и заједница.** Угреновић.

ŠVAJCARSKA.

»Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen« br. 1. (75. godište) za god. 1924. donosi ovaj sadržaj:

Balsiger: »Die Holzzucht mit vollkommener Baumform« (Gajenje šuma i potpuno razvijeni oblik stabla).

Heim: »Waldverwüstung in Australien und Tasmanien« (Pustošenje šuma u Australiji i Tasmaniji).

Hess: »Die Zugpresse auf der Insel Kreta« (Čempres na ostrvu Kreti).

Nechleba: »Zur böhmischen Nonnenkatastrophe« (Prilog poznavanju pustošenja Liparis monacha).

Flury: »Ein letztes Wort zur forstlichen Studienplanreform« Posljednja riječ u pitanju reforme naučne osnove).

»Journal forestier suisse« br. 1. za godinu 1924. donosi ovaj sadržaj:

»Forêts en dégénérescence« (Šume, koje degenerišu), »Traitement de cépées de hêtre« (Postupanje sa grupama izdanaka bukove sitne šume), »La Quinzaine internationale du Bois« (Dvije medunarodne šumarske sedmice), »Les ventes collectives de la Fédération forestière de la Côte« (Skupne prodaje šumarskog saveza Côte), »Revision de la loi forestière fédérale« (Revizija Saveznog Zakona o šumama).

Ug.

NOVIJA STRUČNA DJELA NA NJEMAČKOM JEZIKU.

Dr. Abetz Karl: Die Vereinigung verschiedener Produktionsstufen in ihrer Bedeutung für die Forstwirtschaft. 1923.

Abeles Josef: Handbuch der Technik des Weichholzhandels (Fichte und Tanne). III. izd. 1923.

— Die Technik der buchhalt. Organisation im Sägebetriebe. II. izd. 1923.

Andes Louis Edgar: Die techn. Vollendungsarbeiten der Holzindustrie. 6. izd.

Dr. Appel O.: Beispiele zur mikroskopischen Untersuchung von Pflanzenkrankheiten. 4. izd. 1922.

Becker Enno: Einfluss von Krieg und Revolution auf Jagdwirtschaft etc. 4. izdanje.

Berecny-Doležal: Zusammenstellung d. Holzdeklaration und Halztarife auf den tschechoslov. Staatsbahnen. 1923.

Balsiger R.: Geschichte des bernischen Forstwesens.

Behm Emil: Preussisches Forsthandbuch. 1922.

Böhmerle E.: Franz Polaks Katechismus des Forstschatzes.

Bericht über die 60 Versammlung des sächsischen Forstvereines 20—22 Juni 1922.

Bericht über die 28 Versammlung des würtemb. Forstvereines zu Calw. 1921.

Bericht über die 30 Versammlung des würtemb. Forstvereines zu Schordorf vom 24—25 Mai 1923.

Billmann O.: Kleinkaliberschissen. 3. izd. 1922.

Biolley H. E.: Die Forsteinrichtung auf der Grundlage der Erfahrung und insbesondere das Kontrollverfahren. (pr. Eberbach.)

Brunies St.: Streifzüge durch Schweizerischen Nationalspark.

Bürger Hans: Physikalische Eigenschaften der Wald- u. Freilandböden. 1923.

Dr. ing. Bub-Bodmar u. B. Tilger: Die Konservierung des Holzes in Theorie u. Praxis. 1922.

Brandt K.: Fährten u. Spurenkunde. IV. izd. 1922.

- Bühler A.: Waldbau I. dio 1918., II. dio 1922.
- Dr. Borgmann: Die Begründung und Erziehung von Holzbeständen.
- Böhmerle: Franz Pollaks Katechismus des Forstschutzes. 2. izd. 1922.
- Prof. ing. Croy: Forstliche Baukunde. 1921.
- Prof. Dahl F.: Grundlagen einer ökologischen Tiergeographie. II. dio 1923.
- Döck Hans: Photogrammetrie und Stereophotogrammetrie. 1923. 2. izd.
- Ing. Dimitz: Die Einforstung im Lande Salzburg. 1921.
- Dittmar: Der Waldbau. 1921.
- Drachsler: Kubiktabellen für Rundhölzer. 1921.
- Eckert-Lorenz: Lehrbuch der Forstwirtschaft etc. 1919. II. i III. sv.
- Ebner A.: Die Feld- und Forstpolizei und der Forstdiebstahl in Preussen. 1923.
- prof. Dr. Endres Max: Forstpolitik. II. izd. 1922.
— Lehrbuch der Waldwertrechnung und Forstatistik. 4. izd. 1923.
- Dr. Escherich K.: Die Forstinsekten Mitteleuropas. II sv. (Prer. izd. Judeich-Nitsche: Lehrbuch d. mitteleurop. Forstinsektenkunde).
- Dr. J. Escherich: Quer durch Urwälder von Kamerum. 1923.
- Fankhauser F.: Leitfaden für schweizerische Unterförster- und Bannwarten-Kurse.
- Fischbach H.: Der Wald und seine Bewirtschaftung. 4. izd Priedio Otto Feucht.
- Dr. Fickendey E.: Der Oelbaum in Kleinasien (Auslandswirtschaft in Einzeldarstellungen). 1922.
- Fabisch: Handbuch zur Selbstkostenermittlung f. Holzarbeitungsbetriebe. 1921.
- Fitschen J.: Gehölzilora. 1920.
- Dr. Freybe J.: Praktische Wetterkunde. 2. izd.
- Furer Ernest: Kleine Pflanzengeographie der Schweiz. 1923.
- Gayer-Fabricius: Die Forstbenutzung. III. izd.
— Die Holzarten u. ihre Verwendung in der Technik. 1921.
- Gerhardt E.: Ertragstafeln für Eiche, Buche, Tanne, Fichte und Kiefer. 1923.
- Gramberg Eugen: Pilze der Heimat. 1921.
- Dr. Grundner F. — Dr. Schwappach: Massentafeln zur Bestimmung des Holzgehaltes stehender Walbüme und Waldbestände. 6. izd. 1922.
- Prof. Dr. Graebner: Handbuch der nicht parasitären Pflanzenkrankheiten. 1921.
— Handbuch der Pflanzenkunde. 4. izd.
- Glück K.: Aus der Mittelwaldpraxis. 1919.
- Grasberger: Neueste Schellkubierungstabelle f. Rundholz. 1921.
— Handbuch f. die gesammte Holz und holzverarb. Industrie. 1921.
- Dr. Hedler Walter: Deutschlands Forst- und Nutzholzwirtschaft in und nach dem Weltkriege. 1921.
- Hubbard: Die Verwendung der Holzabfälle. 1921.
- Hermann: Jahrbuch des schlesischen Forstvereines für 1922.
- Prof. Dr. Hegi Gustav: Illustrierte Flora von Mittel-Europa. IV. sv. 2 p. 1923.
- Hempel: Die Grundlagen der Forstbetriebseinrichtung.
- Dr. Hollrung M.: Die Mittel zur Bekämpfung der Pflanzenkrankheiten. 1923. 3. izd.
- Dr. ing. Hufnagel L.: Gutsadministration und Güterschätzung. 4. izd.
— Praktische Forsteinrichtung. 1921.

- Handbuch der kaufmännischen Holzverwertung und des Holzhandels. 1922.
- Prof. Dr. Hoffmann: Führer durch unsere Vogelwelt. 1919.
- Ing. Jöbstl V.: Grundregeln für den Weichholzverschnitt. 1923.
- Junack: Anleitung für Forsteinrichtungsarbeiten nach dem Forsteinrichtungssystem, dass sich eignet für Fachwerk, und Dauerwald.
- Durchforschung der Kiefer. 1921.
- Bekämpfung von Waldbränden.
- Dr. Judeich: Die Forsteinrichtung. 8. izd. 1923.
- Dr. Kunzl: Untersuchungen über den Einfluss d. Beauftragung auf d. Schaftform der Fichte. 1921.
- Hilfstafeln f. Holzmassenaufnahme. 1921.
- Dr. Kankel-Speyer: Die Bodenpflege auf Buntsandstein, insbesondere im Pfälzerwald. 1922.
- Dr. Kienitz M.: Kiefernharznutzung in Deutschland. 1923.
- Ing. A. Kubelka: Moderne Forstwirtschaft. 1918.
- Klar: Technologie der Holzverkohlung. 1921.
- Köllner: Holzwirtschaft. 1921.
- Kiesling W.: Das Rebhuhn u. seine Jagd. 1923.
- Dr. Levaković A.: Die Bestandesmassenaufnahme mittels Prahestämmen. 1923.
- Lincke M.: Das Grubenholz. 1921.
- Hochsitze und Jagdschirme. 1922.
- Dr. Lindau Gustav: Kryptogamenflora für Anfänger.
- Handbuch der Pflanzenkrankheiten. II. sv. I. dio. 1921. III. sv. II dio 1922.
- Dr. Löffler i Dr. Bruno: Grundlagen, Aufgaben und Ziele einer forstlichen Pflanzenzüchtung. 1923.
- Lukinger: Wegweiser für das Studium der Forstwissenschaft an den deutschen Hochschulen.
- Ing. Lipmann: Kalkulationen, Rundholzausnützungen und Unkostenberechnungen in Sägewerken etc. 1921.
- Organisationsplan f. d. Betriebsleitung eines grösseren Sägewerkes. 1923.
- Handbuch f. d. ges. Holzbearbeitung etc. 1920.
- Anlage, Einrichtung u. Betrieb der Sägewerke. 1922.
- Dr. Martin: Die Fortbildung des sächsischen Forsteinrichtungsverfahrens. 1920.
- Dr. H. Mücke: Allg. Biologie. 1920.
- Marchet Julius: Handelspolitische Untersuchungen. 1922.
- Waldflächen und Holzproduktion von Oesterreich. 1922.
- Der deutschösterreichische Holzhandel im Weltverkehr.
- Marzell H.: Unsere Heilpflanzen. 1922.
- Dr. Müller Udo: Lehrbuch der Holzmesskunde. 3. izd. 1923.
- Dr. Müller Georg: Der gesunde Hund. 4. izd. 1923.
- Mitschke G. A.: Die Grenzen d. Erfüllungshaften bei der Jagdpacht. 1923.
- Dr. Morstatt: Bibliographie der Pflanzenschuttliteratur für das Jahr 1921.
- » » » » « « « 1922.
- Molisch: Pflanzenphysiologie. 2. izd. 1922.
- Dr. A. Mitscherlich: Bodenkunde f. Land- u. Forstwirte. 4. izd. 1923.
- Dr. Neger W.: Die Krankheiten unserer Waldbäume und wichtigsten Gartengehölze. Stuttgart. 1919.
- Nendammer Förster-Lehrbuch. 1922.

- Nirschl: Die Forstwirtschaft in Niederländisch Indien. 1920.
 Dr. Nüsslin — Dr. Rhumbler: Forstinsenkenkunde. 1921.
 Dr. Nüsslin: Forstinsektenkunde. 1921.
 Prof. Dr. Porsch Otto: Schüssel zum Bestimmen für Österreich forstlich wichtigen Laubhölzer nach den Wintermerkmalen. 1923.
 Pressler-Neumeister: Forstliche Kubierungstafeln. 1921.
 Olbricht K.: Klima und Entwicklung. Versuch einer Bioklimatik. 1923.
 Rebmann: Der Anbau v. Waldnussbäumen. 1921.
 Dr. Rebel Karl: Waldbauliches aus Bayern. 1922
 Dr. ing. H. Reuss: Der Forsthaushalt. 1918.
 Dr. Rubner: Die Bewegung der Holzpreise in Deutschland. 1921.
 — Pflanzengeographische Grundlagen des Waldbaus. 1922.
 Silva Tarouca — D. Schneider: Unsere Freiland — Laubgehölze etc. 1922.
 Dr. Solla: Holzgewäsche zur Winterszeit.
 Stach W.: Raubzeugvertilgung etc. 1922.
 Sorauer: Handbuch d. Pflanzenkrankheiten. II. sv., II dio. 1922.
 Statistische Nachweisungen der badischen Forstverwaltung für die Jahre 1915—1918.
 Stoklasa Julius: Die Beschädigung der Vegetation durch Rauchgase und Fabrikexhalationen.
 Dr. Stehlí Georg: Feinde der Land und Forstwirtschaft. 1923.
 Stenzel: Die techn. Vollendungsarbeiten der Holzindustrie.
 Schneider H.: Einführung in die Mikrotechnik.
 Ing. Dr. Stiny: Technische Gesteinskunde. 1919.
 Dr. Schüpfer: Grundriss der Forstwissenschaft. II. izd. 1919.
 Dr. Schäffer: Karl Kraepelin, Einführung in die Biologie. 1919.
 Steinhilber: Das Sägewerk u. seine Nebenbetriebe. 1921.
 Schwiedland: Volkswirtschaftslehre 1922.
 — Ertragstafeln der wichtigeren Holzarten in tabellarischer ued graphischer Form. II. izd. 1923.
 Dr. ing. Stengel: Die Kaufmänn. Buchführung im Forstbetriebe. 1921.
 Dr. Schwappach: Untersuchungen über d. Zuwachsleistungen v. Eichenhochwaldbeständen.
 — Ertragstafeln d. wichtigeren Holzarten in tabellarischer u. graphischer Form. II izd. 1923.
 Schwarz: Die technische Herstellung von Zellstoff. 1922.
 Dr. Tubeuf: Monographie der Mistel. 1923.
 Dr. Thenuus: Das Holz und seine Destillations-Producte. 1921.
 Teuwsen-Schulze: Fährten u. Spuren. 2. izd.
 Vorschläge zur neugestaltung der Forstwirtschaft u. zur Reform der Staatsforstverwaltung in Deutschösterreich. 1919.
 Vergleichende Übersicht über die Zollsysteme der wichtigeren Handelsstaaten. 1922.
 Valenta: Das Papier, seine Herstellung, Eigenschaften etc. 1922.
 Wagner C.: Die Grundlagen der räumlichen Ordnung im Walde. 4. izd. 1923.
 — Der Blendersaumschlag und sein System. 3. izd. 1923.

Dr. Weber Heinr. Wilh.: Der Holzverkehr auf den deutschen Eisenbahnen in den Jahren 1913—1919. Izd. 1923.

- Das System der Forstwirtschaftslehre in seiner Entwicklung.
- Grundlinien einer neuen Forstwirtschaftsphilosophie. 1919.
- Der Aufbau der Berufsverbände in der Forstwirtschaft etc. 1922.

Weeder Alois: Betrachtungen aus dem prakt. Forstwesen. 1923.

Dr. Wiedemann Eilhard: Zuwachsrückgang und Wuchsstockungen der Fichte in den mittleren und unteren Höhenlagen der sächsischen Staatsforsten. 1923.

Wibbelt: Ein Büchlein vom Walde. 1921.

Dr. Wolff M. — Dr. Krausse A.: Die forstlichen Lepidopteren. 1922.

Weeger-Gerl: Die Aufzucht der Forelle.

Willie F.: Die Rauchschadensfrage der Aluminiumfabriken. 1922.

Zimmer: Die Entwicklung des Holzhandels u. Holzverkehre im Grossherzogtum Hessen. 1923.

Stručni časopisi u god. 1923.

Forstwissenschaftliches Centralblatt, 45 god. — Izdaju Dr. Endres, Dr. Scüpfer, Dr. Fabricius, profesori univerziteta u Münchenu. Izlazi mjesечно. God. 1923. ima oko 40 većih članaka iz područja svih šumarskih disciplina, najviše iz područja uzgoja šuma te vrlo opsežan literarni prikaz najnovijih stručnih djela. Osim toga rezultate istraživanja bav. pok. postaja. Naklada: P. Parey, Berlin.

Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen. 55. god. Uz saradnju prof. vis. škola u Eberswaldu i Mündenu uređuje prof. L. Schilling, dir. pok. postaje u Eberswaldu. Izlazi mjesечно. Donosi brojne članke i studije iz svih šum. disciplina kao i rezultate šum. znanstvenih istraživanja na području šum. pokusa. Nakladnik J. Springer, Berlin.

Tharandter Forstl. Jahrbuch 74 god. Uz saradnju profesora šum. akademije u Tharandtu uređuje prof. Dr. H. Martin i Dr. H. Vater. Za 1923. izašlo je 6 svezaka. Donosi oko 20 članaka iz područja šum. nauke i prakse. Naklada P. Parey, Berlin.

Allg. Forst und Jagdzeitung. 99. god. Ureduju: Dr. H. Weber i Dr. Chr. Wagner. Uz članke i studije donosi opširan literarni prikaz. Izlazi mjesечно. Naklada: H. Sauerländer, Frankfurt a. M.

Forstliche Wochenschrift Silva. 11. god. 1923. Uređuje šum. sav. Dr. Dieterich u Tübingenu. Izlazi tjedno. Donosi brojne članke iz svih šum. disciplina, liter. prikaze, izvješća o kretanju šum. trgovine, osobne i školske vijesti. Naklada: H. Laupp'sche Buchhandlung, Tübingen.

Centralblatt f. d. gesamte Forstwesen. 49. god. Urednici: Dr. Adolf Cieslar i Dr. Gabrijel Janka, Wien. Izlazi četvrtgodisnje. List ima studije iz šumarske znanosti i prakse, brojne literarne prikaze te referate o važnijim člancima stranih listova (u br. 1—3 donosi članak A. Karolyia o Pančićevoj omorici iz Šum. Lista 1921.). Za nas imadu naročitu važnost članci: Dr. Cieslara, o pokusima za važnost porijekla sjemena hrasta lužnjaka i Dr. Levakovića o postotku prirasta. Isto tako i vrlo polvalna kritika Dr. Schmieda o Levakovićevu knjizi: Die Bestandes Massenaufnahme mittels Probestämmen. Naklada: W. Frick, Wien.

Wiener Allg. Forst und Jagdzeitung. God. 41. Tjednik, donosi aktuelne članke za šum, gospodarstvo, trgovinu, industriju, lov i ribolov. List je vrlo raširen u našim stručnim krugovima. Ima i u našoj državi svoje redovite dopisnike, te donosi često prikaze iz naših krajeva. Odg. urednik A. Kunzel, Wien. Naklada: H. Hitschmann, Journalverlag, Wien.

(Svršit će se.)

Ing. Marinović.

Šumska industrija i trgovina.

USPJESI DRAŽBA JESENSKE KAMPAÑE U GOD. 1922. TE PROLJETNE I JESENSKE U GOD. 1923.

(Nastavak).

2. Ostalo drvo listača i četinjače.

Kod hrasta je ubičajena gedišnja prodaja sjećina i to u najvećem broju slučajeva na panju. Kod ostalih listača, naročito u bukovim šumama, nalazimo većinom druge načine prodaje (putem dugotrajnih ugovora i u režiji izrađeno drvo). Isto vrijedi i za crnogoricu.

Tako se u Bosni, koja je najbogatija na crnogor. šumama prodaje drvo ponajviše putem dugotrajnih ugovora, a cijena se računa u postocima cijene izrađenog materijala. Manje se izrađuje u režiji, a tek su neznatne pojedinačne prodaje drveta na panju.

U Sloveniji kod priv. velikog posjeda preteže prodaja u poluprerađevine izrađenog drveta; u drž. šumama se još prodaje na panju, ali izrada u režiji zauzimlje sve više maha.

U Hrvatskoj i Slavoniji nalazimo listače posvuda. U drž. se šumama bukovo izrađuje sve više u režiji, privatni veliki posjedi su većinom industrijalizirani (osim onih u Gorskem kotaru), a kod os'alah posjednika prodaje se većinom na panju. Četinjače nalazimo u Gorskem kotaru i u Lici. Dok se u Lici prodaje drvo na panju, u Gorskem kotaru naročito u drž. šumama preteže već režijski rad.

U Vojvodini prodaje se mekō drvo (topola, vrba) na panju, a ostalo se radi većinom u režiji.

U Srbiji prodaje se drvo ponajviše po taksi okolnom s'anonništvu i preduzećima, nešto šume je dano dugotrajnim ugovorima, a tek neznatan dio prodaje se ofertalnom licitacijom.

Što se tiče cijena drveta, to se za ostalo drvo ne bi moglo reći isto, što za hrastovinu. Dok je hrastovina u navedenom razdoblju postigla rekordne cijene, za prodaje ostalog drveta tek se je u iznimnim slučajevima pokazivao veći interes. Za to su mnoge dražbe ostale bezuspješne, ili su se nudile cijene ispod iskličnih cijena.

Uzrok tome ima se tražiti ponajviše u nestašici prometnih naprava. Veća su poduzeća alimentirana ili dugo-trajnim ugovorima (Bosna) ili vlastitim šumama (Slavonija), gdje grade prometila vlastitim srestvima, a dražbama pristupaju u većini slučajeva manje tvrtke, koje ne nalaze računa, da za jednogodišnju sjeću izdaju ogromne svote za gradnju i popravak puteva, a pri tom plaćaju visoke svote isključne cijene.

Osim toga je hrastovine sve manje, pa joj cijena raste po pravilima nac. ekonomije, dočim n. pr. naša crnogorica (osim slovenske) po svojoj kvaliteti ne spada baš u robu bez konkurenčije na svjetskoj pijaci.

Mnogom neuspjehu dražba krov je i poznati čl. 91. drž. računovodstva, koji zahtijeva tri natjecatelja kod dražbe.

Navest ćemo nekoje važnije dražbe.*

SLOVENIJA.

12. IV. 1923. Kr. šum. uprava Boh. Bistrica.

Martinček	8.6 klm. o. ž. O, Bu	779 m ³	d. c. 101.76 Din.	po m ³
	9.6 klm. o. ž. O, Bu	1278 m ³	d. c. 105.36 Din.	po m ³
	9.8 klm. o. ž. O, Bu	257 m ³	d. c. 72.97 Din.	po m ³
Ribčeva	5.6 klm. o. ž. O, Bu	418 m ³	d. c. 187.75 Din.	po m ³
	6.6 klm. o. ž. O, Bu	1239 m ³	d. c. 106.35 Din.	po m ³

Kr. šum. uprava Kostanjevica.

16 klm. o. ž. Gr, H,	565 pr. m. og. d. c.	10.80 Din.	po pr. m. (g. 1922.)
26 klm. K	10.6 m ³ (kolje)	d. c. 163.2 Din.	po m ³ (g. 1923.).

BOSNA I HERCEGOVINA.

Srez Bugojno g. 1923.

Bistr. Rijeka	29 klm. o. ž. Bo	50.000 m ³ (požarom ošt.)	i. c. D 30, d. c. D 32.50 po m ³
	10 klm. o. ž. Bo	10.000 m ³ (požarom ošt.)	i. c. D 50, d. c. D 50.50 po m ³

Srez Rogačica.

Crni vrh	15 klm. o. ž. J O	5000 m ³	i. c. 64 Din. d. c. 73.2 Din.	po m ³
----------	-------------------	---------------------	-------------------------------	-------------------

Srez Fojnica 23. X. 1923.

Runjavica	40 klm. o. ž. J O	2000 m ³	i. c. 60 Din. d. c. 120 Din.	po m ³
-----------	-------------------	---------------------	------------------------------	-------------------

Srez Višegrad 1923. g.

Suha Gora-Goleš	10 klm. o. ž. Bo	crni 5000 m ³	i. c. 75 Din. d. c. 160 Din.	po m ³
-----------------	------------------	--------------------------	------------------------------	-------------------

Srez Bos. Krupa 1923.

Grmeč-Risovac	24 klm. o. ž. Bu	og. 1000 pr. m. i. c. 10	Din. d. c. 21 Din.	po m ³
	20 klm. o. ž. Bu	og. 1000 pr. m. i. c. 32	Din. d. c. 32.75 D	po m ³

Srez Ključ 1923. (prolј.)

Pločevac	18 klm. J O	200 m ³	i. c. 23 Din. d. c. 25 Din.	po m ³
Dub. Gora	38 klm. J O	1000 m ³	i. c. gr. 51 Din. d. c. 52 Din.	po m ³
			i. c. og. 5 Din. d. c. 5 Din.	po m ³
Pamovac	33 klm. Ja	200 m ³	i. c. gr. 83 Din. d. c. 204 Din.	po m ³
			i. c. og. 18 Din. d. c. 25 Din.	po m ³
Čelić kosa	12 klm. Bu	8000 pr. m. og. i. c. 12	Din. d. c. 21.6 Din.	po m ³

Srez Glamoč 1923. g.

Klekovača	80 klm. J O (izvale)	600 m ³	i. c. 100 Din. d. c. 102.75 Din.	po m ³
-----------	----------------------	--------------------	----------------------------------	-------------------

Šum. uprava Vareš (ljeto 1923. g.)

Tribija-Rudine	J O	3000 m ³	i. c. 58 Din. d. c. 58.78 Din.	po m ³
Zvijezda	J O	350 m ³	i. c. 60 Din. d. c. 160 Din.	po m ³
Javor potok	J O	5000 m ³	i. c. 53 Din. d. c. 55.75 Din.	po m ³

* J = jela; O = omorika; Bu = bukva; Gr = grab; To = topola; Ja = iavor; Bo = bor; L = ljeska; K = kesten C = cer; ostale kratice vidi u 2. br. Š. L.

Šum. uprava Prača 1923. god.

Dugi Dol 18 klm. o. ž. J O 3000 m³ i. c. 40 Din. d. c. 75 Din. po m³
11 klm. o. ž. J O 2800 m³ i. c. 79 Din. d. c. 87 Din. po m³

Šum. uprava Busovača.

Korica 15 klm. o. ž. J O 6000 m³ i. c. 44 Din. d. c. 48.5 Din. po m³

HRVATSKA I SLAVONIJA.**Otočka imovna općina.**

30. XII. 1922.

- Rastovka i Crno jezero J 6334 m³ i. c. 44 Din. d. c. 45 Din. po m³
- Maljkovac Bu 2382 st. 2850 m³ og. i. c. 37.050 D. d. c. 102.560 D. po m³ 35 D.
Ponuda 8. Najniža 54.500 Din. Dostalac Braća Vuković, Žuta Lokva.
- Borovac Bu 5010 st. 8284 m³ gr. i. c. 430.768 D. d. c. 500.100 D. po m³ 60.3 D.
Ponuda 2. Najniža 451.501 Din. Dost. Rosandić i dr., Zagreb.
- Rudine J 3700 st. 5855 m³ gr i. c. 257.620 D. d. c. 258.000 D. po m³ 44 D.
Dostalac Josip Orešković, Otočac.
- Mali kotao J 5491 st. 7458 m³ gr i. c. 328.152 D. d. c. 355.000 D. po m³ 47 D.
Ponuda 3. Dost. J. Orešković, Otočac.
- Bij. Vrh J 4150 st. 7165 m³ gr. i. c. 315.260 D. d. c. 405.000 D. po m³ 55 D.
Ponuda 2. Dostalac St. Tišma i dr. Vrhovine.
- Strašno Bu 1908 st. 2702 m³ gr. i. c. 140.504 D. d. c. 141.000 D. po m³ 52 D.
Dostalac Vidmar i Rogić, Sv. Juraj.

30. XII. 1923.

- Šem. Vrhovine 4—12 klm. o. ž. J 33.777 m³ gr. Bor. 1991 m³ gr.
i. c. 3.120.198 Din., d. c. 6.224.000 Din., po m³ 174 Din.
Dostalac Jugosl. tvor. sanduka d. d. Zagreb.
- Šum. Perušić 10.8 klm. o. ž. J 1246 st. 2690 m³ gr. i. c. 104.360 D. d. c. 104.400 D.
po m³ 38.5 Din
- Šum. Krasno 29.2 klm. o. ž. Bu 540 st. 381 m³ gr. 1259 og. i. c. 39.070 Din.
d. c. 46.000 Din.
- Šum. Krasno 14.5 klm. o. ž. Bu 1160 st. 415 m³ 2522 og. i. c. 516.819 Din.
d. c. 200.000 Din.

Kr. Direkcija šuma Sušak.

14. VIII. 1922.

Šumarija Srez

Krasno. Kras. Duliba u. o. ž. 25 klm. J O Bu 3214 st. 1565 m³ i. c. 21.970 Din.,
d. c. 55.000 Din., po m³ 35 Din., i. i. c. 150%

10. II. 1923.

Ljeskovac. Vel. Javornik u. o. ž. 6 klm. J O 414 st. 1305 m³ i. c. 70.845 Din.
d. c. 71.319 Din., po m³ 54 Din., i. i. c. 0.67%

Ljeskovac, Titra u. o. ž. 20 klm. J O 713 st. 856 m³ i. c. 44.429 Din.
d. c. 48.713 Din., po m³ 57 Din., i. i. c. 0.96%

11. III. 1923.

Ljeskovac, Visibaba u. o. ž. 6 klm., J O 1909 st. 1915 m³ i. c. 112.612 Din.
d. c. 123.568 Din., po m³ 64 Din., i. i. c. 9.73%

Ljeskovac, Vel. Javornik u. o. ž. 6 klm. J O 448 st. 1027 m³ i. c. 46.224 Din.
d. c. 46.650 Din., po m³ 45 Din., i. i. c. 0.92%

1. V. 1923.

Ljeskovac, Opaljenik u. o. ž. 6 klm. J O 368 st. 1077 m³ i. c. 44.812 Din.
d. c. 44.956 Din., po m³ 40 Din., i. i. c. 0.32%

4. VIII.

Škare, Pavlovac u. o. ž. 6 klm. J O gr. 2269 m³, og. 1221 m³, Bu gr. 125 m³, og. 1127 m³, 6852 st., i. e. 312.470 Din., d. c. 360.500 Din., i. i. e. 15.6% 4 ponude. Dostalac Dušan I. Vilhar, Sušak.

7. IX. 1923.

Škare Pavlovac u. o. ž. 6 klm., J 635 m³ gr. 342 m³ og. i. e. 114.419 Din.
Bu 193 m³ gr. 830 m³ og. d. c. 148.888 Din. i. i. e. 31% 4 ponude. Dost. J. Delić, Vrhovine.

Otočac Švičko bilo u. o. ž. 36 klm.,

J 2481 m³ gr. 1357 m³ og. i. e. 173.224 Din.
Bu 154 m³ gr. 1130 m³ og. d. c. 180.326 Din. i. i. e. 4%

2 ponude. Dost. Š. Vidmar i Rogić Sv. Juraj.

Kosinj u. o. ž. 28 klm., J. Bu. 2865 m³ gr. 9088 m³ og. i. e. 162.573 Din.
Jedina ponuda: 50.000 Din.

20. XII. 1923.

1. Šum. Kosinj 28 klm o. ž. J 758 st. 793 m³ gr 1794 m³ og.
Bu 1546 st. 315 m³ gr 3410 m³ og.
i. e. 81.844 Din.

Jedina ponuda: 82.000 Din.

2. Šum. Kosinj 20 klm. o. ž. J 1524 st. 433 m³ gr 2450 m³ og.
Bu 4587 st. 1000 m³ gr 8070 m³ og.
i. e. 119.225 Din.

Jedina ponuda: 50.000 Din.

3. Sv. Rok 24 klm. o. ž. Bu 13610 st. 1255 m³ gr 11272 m³ og. i. e. 300.560 Din.
Jedina ponuda 100.000 Din.

Kr. kot. oblast Delnice.

J e s e n 1922.

Z. z. Sunger, Sungerski lug 6 klm. o. ž. J 805 st. 759 m³ i. e. 38.395 Din.
p. c. 89.143 Din. po m³ 117.5 Din. i. i. e. 132%

Z. z. Lokve Križi 7 klm. o. ž. J 80 st. 286 m³ i. e. 21.675 Din.
d. c. 30.381 Din. po m³ 106 Din. i. i. e. 45%

11. V. 1923.

Z. z. Mrkopalj, Crna kosa 13 klm. o. ž. J 222 st. 742 m³ i. e. 75.025 Din.
Tjesnac- d. c. 102.889 Din. po m³ 138 Din. i. i. e. 37%

Z. z. Mrzla Vodica, Križi 9 klm. o. ž. J 70 st. 353 m³ i. e. 30.645 Din.
d. c. 51.123 Din. po m³ 168 Din. i. i. e. 40%

Z. z. Lokve, Mrzli Jarak 7 klm. o. ž. J 120 st. 543 m³ i. e. 55.340 Din.
d. c. 110.035 Din. po m³ 203 Din. i. i. e. 99%

Z. z. Crni lug, Dolci 23 klm o. ž. J 209 st. 802 m³ i. e. 72.528 Din.
Bu 70 st. 103 m³ d. c. 73.424 Din.
po m³ 91 Din. i. i. e. 1%

Z. z. Delnice, Makovac 3 klm. o. ž. J 208 st. 600 m³ i. e. 120.520 Din.
d. c. 120.600 Din. po m³ 201 Din. i. i. e. 0.06%

4 ponude. Dostalac I. Brabetz, Fužine.

12. V. 1923.

Lič z. z. Zvirjak 16 klm. o. ž. J 224 st. 324 m³ gr i. e. 20.837 Din.
108 m³ gr d. c. 48.888 Din.
po m³ 150 Din.

20. XI. 1923.

Z. z. Delnice Makovac 3 klm. o. ž. J 208 st. 600 m³ i. e. 120.520 Din.
d. c. 120.600 Din. po m³ 201 Din.

Kr. kot. oblast Sušak i Crikvenica.

3. I. 1923.

- Z. z. Krasica, Suha Rečina i Brloško J 50 st. Ja 6 st. 221 m³ gr 54.5 m³ og.
i. c. 10.842 Din. d. c. 10.843 Din. po m³ 45 Din.
Z. z. Belgrad, Ravno 10 klm. o. ž. Bu 1860 st. i. c. 30.637 Din d. c. 27.000 Din.
Ponuda jedna: A. Stržić iz Bribira.

16. XI. 1923.

Z. z. Bribir:

1. Ravno	J 2425 st. 6370 m ³ gr. i. c. 392.179 Din d. c. 620.485 Din.
	po m ³ 97 Din.
	Pon. 2. Dost. M. Rošić, Sušak.
2. Plov. glav.	J 1525 st. 4345 m ³ gr. i. c. 260.683 Din. d. c. 503.999 Din.
	po m ³ 116 Din.
	Pon. 3. Dost. Dümler i Reif, Nürnberg (Bav.).
3. Žuvin dolac	J 1280 st. 3218 m ³ i. c. 160.915 Din. d. c. 275.000 Din.
	po m ³ 85 Din.
	Pon. 5. Dostalac Ing. Kabalin i Jamnický, Karlovac.
4. Bučanj — Gradina	J 1680 st. i. c. 238.740 Din. d. c. 478.000 Din.
	Pon. 3. Dost. kao pod 3.

Kr. Direkcija šuma, Zagreb.

12. V. 1923.

- Šum. Pitomača Bu 763 m³ gr. i. c. 117.463 Din.
4157 m³ og. d. c. 117.500 Din.

Dostalac Pitom.-čr. ugljenici.

Šum. Ogulin	J 719 m ³ gr.
	799 m ³ og.
	Bu 46 m ³ gr. i. c. 14.491 Din.
	615 m ³ og. d. c. 15.850 Din.

Dostalac Mate Murković, Stajnica.

Šum. Novi	J 382 m ³ gr.
	151 m ³ og.
	Bu 517 m ³ gr. i. c. 28.375 Din.
	1606 m ³ og. d. c. 55.000 Din.

Dostalac Mate Scarpa, Senj.

14. XII. 1923.

- Fužine 22 klm. o. ž. J 422 m³ gr. 57 m³ og.
Bu 399 m³ gr. 1222 m³ og. i. c. 98.711 Din. d. c. 126.000 Din.
- Dostalac Ivan Dobrilja, Sušak.
- Kalje 30 klm. o. ž. Bu 4163 st. 776 m³ gr. 2559 m³ og. i. c. 50.442 Din.
d. c. 81.980 Din.
- " " Bu 3387 st. 281 m³ gr. 1964 m³ og. i. c. 28.632 D d. c. 47.118 D
- U oba slučaja dost. Braća Janečkovgé, Zagreb.

Imovna općina Ogulin.

29. I. 1923.

- Grčka kosa J 943 st. O 28 st. 1812 m³ gr. Bu 3231 st. 2714 m³ gr. Ja 48 st. 79 m³ gr.
i. c. 83.439 Din. d. c. 118.000 Din.
- 2 ponude. Najniža 83.000 Din. Dost. J. Premrou, Jasenak.
- Kozarac J 700 2208 m³ gr. i. c. 76.215 Din. d. c. 210.335 Din. po m³ 95 Din.

4 P. Najniža 110.400 Din. Dost. Tvornica parketa i ind. drv. robe Karlovac.
Podkamačnik Bu 573 st. 1463 m³ gr. i. c. 54.992 Din. d. c. 197.555 Din. po m³ 135 D.
Ponuda 8. Najniža 65.000 Din. Dost. kao gore.

22. V.

1. Gomirska kosa. Bu 600 st. 1076 m³ gr. i. c. 88.356 Din. d. c. 146.287 Din.
2. Kućaj-Trtor Bu 411 st. 815 m³ gr. 730 m³ og. Ja 89 st. 40 m³ gr. 209 m³ og.
i. c. 89.053 d. c. 101.145 Din.
3. Vrh Ponikve Bu 425 st. 931 m³ gr. 1124 m³ og. i. c. 41.625 Din. d. c. 42.000 Din.

10. VII.

Šum. Brinje, Zarin J 1658 st. 1005 m³ gr. i. c. 51.266 Din. d. c. 120.786 Din.
Ponuda 5. Najniža 72.000 Din. Dost. Braća Vuković, Žuta Lokva.

18. VIII.

1. Runjavica-St. Kapela J 132 st. Bu 2381 st. Ja 17 st. aproksim. 1247 m³ gr. uz
nakn. premjerbu, i. c. po m³ J 41.6 D d. c. 35.0 D i. c. po m³ Bu 19.6 D
d. c. 15 D, i. c. Ja po m³ 28 Din. d. c. 28 Din.
 - 1 ponuda. Jovo Murković iz Stajnice.
 2. Piščetak J 1041 st. Bu 1947 st. Ja 56 st. apr. 3814 m³ uz nakn. premjerbu
i. c. J 43.2 D Bu 27.6 D Ja 44 D
 3. Zrnić poljana J 476 st. Bu 4747 st. Ja 36 st. apr. 6476 m³ uz nakn. premjerbu
i. c. J 39.2 D Bu 13.2 D Ja 40 D
- Jedinu ponudu za 2. i 3. stavio Mate Marković iz Stajnice, nudeći iskličenu cijenu.

20. X.

1. Kozarac 6.5 klm. o. ž. J 700 st. 1618 m³ gr. 535 og. i. c. 168.317 D
d. c. 179.664 D po m³ 111 Din.
Dost. Nar. ind. drva Ravnagora.
 2. Podkamačnik 3 klm. o. ž. Bu 600 st. 1441 m³ gr. i. c. 193.484 D d. c. 200.500 D
po m³ 139 Din.
Dost. I. Šutej, Zagreb.
 3. Babina gora 15 klm. o. ž. Ja 266 st. 376 m³ gr. d. c. 46.610 Din. neprod.
 4. Humac 12 klm. Ja 61 st. 64 m³ gr. 127 m³ og. i. c. po m³ 123 D gr. d. c. 128 D
i. c. po m³ 5.9 D og. d. c. 6 D.
Dost. Dane Karleuša, Brlog.
 5. Humac 5 klm. o. ž. Bu 215 st. 520 m³ og. i. c. 8899 D d. c. 9000 D, po m³ 18 Din
Dost. kao pod 4.
 6. Pišt-Skrada 6 klm. o. ž. J 242 st. 359 m³ gr. i. c. 70.67 D d. c. 110 D
4930 m³ og. i. c. 7.07 D d. c. 9 D
 7. Korac 8 klm. o. ž. J 450 st. 610 m³ gr. 1258 m³ og. Bu 268 st. 422 m³ gr.
Ja 57 st. 34 m³ gr. i. c. 128.586 D d. c. 176.000 D
Dost. J. Murković, Stajnica.
 8. Let. kosa J 741 st. 1950 m³ gr. i. c. 176.743 Din. d. c. 177.000 Din.
Dost. Mir. Parac, Jezerane.
- Kod ponovne dražbe 28. XII. stigle su ponude samo na 3 skupine i to:
ad 1. 179.665 Din., ad 4. po m³ Ja gr. 133 Din., po m³ og. 9 Din., ad 7. 177.100 D

Dir. šuma Vinkovei.

5. XI. 1923.

Šum. Lipovljani, Veliki Dol, 2 klm. o. o. To 3294 st. (25—50 cm pr) 1973 m³
i. c. 88.500 d. c. 120.000 Din. po m³ 13.5 Din.
Dostalac Drvorezb. tvornica Vrbovsko d. d.

Kr. kot. oblast Đakovo.

22. XI. 1923.

Z. z. Brač-Podgorje 15 klm. o. ž. Fu C Gr 4250 st. aproks. 8471 m³
i. e. 498.149 Din. d. c. 550.000 Din. po m³ 65 Din.

Ponuda 5. Dost. J. Frank, Osijek.
(Svršit će se.)

Bilješke.

Izpopolnitev zbirk slovenske pokrajinske Favne.

Prirodopisni oddelek deželnega muzeja v Ljubljani je razposal državnim in zasebnim šumskim upravam v Sloveniji okrožnico, ki se glasi:

»Vsled premajhnih kreditov je ravnateljstvu deželnega muzeja v Ljubljani skoro onemogočen nakup predmetov za javne kakor tudi magazinirane prirodopisne zbirke. Daril pa ni skoro nič.

Za to prosimo gospode love, da bi blagovolili dobrohotno pripomoči s svojim sodelovanjem posebno pri izpolnitvi zbirk vseh tipov naše pokrajinske favne.

Z veseljem in hvaležno spejmemmo vsak kolikor toliko dobro ohranjen predmet od najmanjših do največjih sesalcev, ptic in ostalih vretenčarjev.

Žeeli bi posebno predmete za sledeče že obstoječe ali še zasnove skupine:

I. **Razstavljen sistematična zbirka**, namenjena znanstvenikom, šolam in širši publiki. Rabimo po možnosti lepe, dobro ohranjene eksemplarje.

II. **Magazinirana sistematična zbirka**. Zasnovana je ta zbirka v strogo znanstvene svrhe. Le na zadosti veliki množini navidezno enakih tipov je mogoče ugotoviti možne podvrste, variacije, zoogeografske posebnosti itd. Potrebno je za to veliko število eventualno tudi manj lepih, a dobro ohranjenih sesalcev in ptic vseh razredov.

III. **Osteološka zbirka**. Za izpolnitev te zbirke rabimo skelete vseh redov vretenčarjev, t. j. sesalcev, ptic, plazilcev, krkonov in rib. Dobrodošli so nam objekti, pognuli vsled klimatičnih razmer, zastupljenja, itd., ki jih mnogokrat zakopljejo ali na drug način odstranijo.

IV. **Emбриološka zbirka**. Razvojne faze poljubnih živalskih tipov, od jajčeca do dorasle živali.

V. **Biološke skupine**. Ta zbirka, namenjena mladini in najširši javnosti, ima namen predstaviti posamezne faze živilskega življenja n. pr. tvorbo gnezd v dupilih, grmovju itd., rejo mladičev, bivanje živali v zanimivih bivališčih — boj za živež, itd. V to svrhu so nam dobro došli zadevni originalni objekti, takoreč iztrgani iz prirodnega miljeja, če pa to ni mogoče, pa vsaj dobre fotografije.

VI. **Posebnosti**. Albinistične in melanistične oblike; tipi predstavlajoči zimsko fazo sezonskega dimorfizma; slučaji superregeneracije, n. pr. kuriozitete z dvojnimi repi itd. ter drugi teratološki slučaji.

Prosimo nujno, da pri vsakem, muzeju poslanem objektu po možnosti točno navedete čas in najdišče, t. j. **kedaj** in **kje** je bil objekt najden, želeli bi tudi, da je označena **nadmorska višina**. Ime darovalca prosimo, da se ne pozabi dostaviti.

N. pr.: 6. Ustreljen: ; 2. Ime ; 3. Narodno ime: ; 4. Naidišče: ; 5. Nadmorska višina: ; 6. Daroval: ; 7. Biološke notice: (n. pr. »živi na gabru, redkeje na bukvi« ali podobno).

Materijal se pošilja ravnateljstvu deželnega muzeja po pošti ali železnici, v ovojih ali brez teh, brzovozno ali navadno, po preudarku.

Muzejsko ravnateljstvo povrne te stroške kakor tudi strelni strošek za večje eksemplarje.«

Šivic.

Службене вијести.

Особне вијести.

Отпуст из државне службе.

Указом Њ. В. Краља од 16. јануара ове године бр. 1706 отпуштени су из државне службе:

Виктор Лозински, шумар треће кл. Шумске Управе у Косов. Митровици, **Димитрије Сукуренко**, контрактуални подшумар прве кл. Шумске Управе у Призрену и **Никола Студијанов**, контрактуални подшумар треће кл. Шумске Управе у Белом Пољу;

Бр. 1710: **Владимир Борисов**, контрактуални окр. шумар четврте кл. у Никишићу и **Федор Раченко**, контрактуални подшумар прве кл. у Никишићу, без права на накнаду по чл. 243. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, пошто им служба престаје по сили Закона као страним поданицима;

Бр. 1711: **Глигориј Кушнир Кушнарјев**, контрактуални шумарски инжињер, и **Петар Тумин**, контрактуални шумарник, обоје код Дирекције Шума у Сарајеву; **Сергије Кудријавчев**, контрактуални надшумар друге кл. код сеоског среског Поглаварства у Бања Луци; **Андрија Диркс**, контрактуални рачунарски асистент код Шумске Управе у Бусовачи; и **Максим Сајенко**, привремени канцелиста код среског Поглаварства у Тузли, — сви без права на накнаду по чл. 243. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, пошто им служба престаје по сили Закона као страним поданицима;

Бр. 1705. **Антон Тропер**, шумар, надинжињер осмог чиновног разреда код Кр. Дирекције Шума у Винковцима; а бр. 1709 **Бојислав Р. Пауновић**, писар Генералне Дирекције Шума, и **Стеван Бранковић**, привремени кодшумар треће кл. Шумске Управе у Штипу, сва тројица с правом на њихову двомесечну досадашњу систематску плату са додацима на скупоћу на име накнаде.

Указом Њ. В. Краља од 21. јануара ове године бр. 2431. уважена је оставка на државну службу **Миловану Радојевићу**, административном чиновнику у рангу подшумара друге кл. при Шумској Управи у Алексинцу.

Именовања и премјештења.

Указом Његовог Величанства Краља од 16. јануара ове године бр. 1716. премјештени су: од Кр. Котарске Области у Крапини **Бартол Плешак**, шумарски надзорник Кр. Жупанијској Области у Огулину; од Кр. Котарске Области у Карловцу **Јосип Гринвалд** старији, шум. надзорник Кр. Котарској Области у Бјеловару, и од Кр. Котарске Области у Бјеловару **Душан Вајнер**, шумарски надзорник Кр. Котарској Области у Крапину.

Указом Њ. В. Краља од 21. јануара ове године бр. 2430 од Шумарске Управе у Куршумлији **Глигорије Живковић**, подшумар прве класе, Шумарској Управи у Лесковцу. — Сви по потреби службе.

Gospodin **Ministar Šuma i Rudnika** реšenjem svojim од 20. јануара ове године Br. 1942 postavio je:

за приправника треće категорије четврте групе (u привременом својству) при Шумској Управи у Битолju **Vjekoslava Mušića**, апсолвента шумарске школе у Сарајеву, с тим, да му се до оствarenja могућности за исплату плате по новом Закону гздјаје плата с осталим принадлеžностима подшумара треће класе;

реšenjem od 20. јануара o. g. Br. 1945: премјестio јe:

за окružног шумара четврте класе Шумској Управи u Алексинцу **Nenada Nikolića**, окružног шумара исте класе, Шум. Управе u Paračinu;

за окružног шумара пете класе Шум. Управи u Paračinu **Slobodana Baranca**, окružног шумара исте kl. Шум. Управе u Prokuplju;

за подшумара прве класе Шум. Управи u Алексинцу, **Živojina Jevtića**, подшумара исте класе Шум. Управе u Kruševcu;

за приправника четврте групе треće категорије Шум. Управи u Kruševcu, **Živojina Mihailovića**, административног dijurnista pri istoj Управи — sve по потреби službe;

и за окružног шумара пете класе Шум. Управи u Prokuplju **Radivoja Ilića**, okr. шумара исте класе Шум. Управе u Kuršumliji, — по молби.

Реšenjem Br. 4171 od 5. februara премјестio јe:

за окružног шумара четврте класе Шумској Управи u Paračinu **Nenada Nikolića**, окružног шумара исте класе Шумске Управе u Алексинцу, i

i за окružног шумара пете класе Шумској Управи u Алексинцу **Slobodana Baranca**, окružног шумара исте класе Шумске Управе u Paračinu — obojicu по потреби službe.

реšenjem od 30. јануара o. g. Br. 1944.: за pisara треће класе при Generalnoj Direkciji Šuma **Stanu Nikolić**, административног činovnika u рангу подшумара треће класе при Шумској Управи u Beogradu — по потреби službe;

реšenjem Br. 4169. od 5. februara o. g. postavio јe за приправника треће категорије четврте групе при Шумској Управи na Raškoj **Živojina Antića**, čuvара državnih Šuma sa svršena četiri razreda srednje škole;

реšenjem Br. 4180 od 5. februara o. g.: премјестio јe:

kr. Direkciji Šuma na Sušaku **Stejpana Kopića**, шумарског nadinžinjera VIII. činovnog razreda i šefa Šumske Управе u Gospicu, i za šefa Šumske Управе u

Gospicu **Milana Radiševića**, šumarsko-inžinjerskog pristava X. činovnog razreda kod Direkcije Šume u Zagrebu, — obojicu po potrebi službe.

rešenjem Br. 5329. od 13. februara o. g. postavio je za šumarskog nadzornika prve kategorije sedme grupe kod Kr. županijske oblasti u Ogulinu **Viktora Benela**, penzionisanog kr. šumarskog nadpoverenika.

Umirovljenja:

Ukazom Nj. Vel. Kralja od 16. januara ove god. Br. 1714. stavljeni su u stanje pokoja s pravom na penziju koja im po godinama službe pripada i to:

Josip Benaković, šumarnik osmog činovnog razreda i **Izidor Krček**, šumarski nadinžinjer osmog činovnog razreda, obojica kod Gospodarstvenog Ureda Imovne Općine brodske u Vinkovcima; **Emil Rivoseki**, šumarski nadinžinjer osmog činovnog razreda i **Dragutin Cutvarić**, nadoficijal devetog činovnog razreda, obojica kod Gospodarstvenog ureda imovne općine Đjudjevačke u Belovaru;

Ukazom Nj. Vel. Kralja od 16. januara ove god. Br. 1708. **Gligorije Šljerović**, podšumar prve klase Šumske Uprave u Užici;

Ukazom Nj. Vel. Kralja od 16. januara ove god. Br. 1712. **Arnold Gerstman**, šumarski nadzornik osmog činovnog razreda, kod Kr. Kotar. Oblasti u Karlovcu;

Ukazom Nj. Vel. Kralja od 16. januara ove god. Br. 1713. **Jovan M. Jekić**, inspektor prve klase pri Direkciji Šuma u Skoplju, razvrstan u prvoj kategoriji četvrte grupe sa osnovnom platom 14.400 Din godišnje i 15% povišice;

Ukazom Nj. Vel. Kralja od 16. januara ove god. Br. 1707. po molbi **Lazar Vuković**, šumar prve klase i šumarski referent kod Sreskog Poglavarstva u Tešnju;

i ukazom Nj. Vel. Kralja od 16. januara ove god. Br. 1704.:

Rainhold Šmetan, šumarski nadsavjetnik kod Direkcije Šuma u Sarajevu; **Hubert Hajliček**, šumarski savjetnik kod Sreskog Poglavarstva u Sarajevu; **Dragutin Kubović**, nadšumarnik kod Sreskog Poglavarstva u Travniku; **Josip Kolaković**, šumarnik kod Sreskog Poglavarstva u Srebrenici; **Ivan Šmid**, šumarski nadinžinjer kod Sreskog Poglavarstva u Gradačcu; **Franjo Forster**, šumar prve klase kod Šumske Uprave u Olovu; **Franjo Haidler**, šumar prve klase kod Šumske Uprave u Kan Kompaniji; **Feliks Gril Šulc**, šumar prve klase kod Sreskog Poglavarstva u Ključu; **Ivan Čop**, šumar druge klase kod Sreskog Poglavarstva u Derventi; **Eduard Jelinek**, šumar druge klase kod Šumske Uprave u B. Dubict; **Vilić Černi**, šumar druge klase kod Šumske Uprave u Tesliću, i **Emanuel Weli**, šumar druge klase kod Sreskog Poglavarstva u Duvnu.

Rešenje Ministra Šuma i Rudnika Br. 2578 o dokinuću naredbe za polaganje lugarskih ispita.

Naredbom kr. hrv.-slav.-dalmatinske zemaljske vlade, za unutarnje poslove od 2. marta 1891. god. Br. 30551/1890. propisan je način kako se ima vrbovati lugarsko osoblje. Po toj naredbi predviđeni su kod županijskih oblasti lugarski ispiti, na koje se puštaju oni kandidati, koji su s dobrim uspiehom svršili osnovnu školu i proveli dvije godine u lugarskoj praksi.

Kao što se vidi iz okružnice zemaljske vlade, odjeljenja za unutrašnje poslove od 18. februara 1901. Br. 81111/1900. na ovaj su način postignuti rđavi rezultati. Zbog toga je svakako i otvorena Lugarska Škola u Vinkovcima i lugarski tečajevi u Zagrebu za invalide.

Uredbom za razvrstavanje uvršćeni su lugari u kategoriju zvaničnika, za koju se traže najmanje dva razreda gimnazije. Međutim lugarski se ispiti ne mogu nikako ravnjati sa 2 razreda gimnazije.

Poziv i dužnost lugara su takvi, da se oni moraju uvrstiti u kategoriju zvaničnika a radi toga treba da imaju tražene kvalifikacije za zvaničnike.

Zauzeto je stanovište da u šumarskoj struci bude samo visokoškolaca i osoblje sa nižom spremom. Da bi ovo niže osoblje moglo korisno poslužiti i kao pomoćno osoblje, potrebno je dovoljno ga u šumarskim školama izobraziti.

Svega prednjeg Odjeljenje je učitivog mišljenja da se naredba Br. 30.551 od g. 1890. o polaganju lugarskih ispita sa svima naknadnim naredbama i dopunama ukine s tim, da se na ove ispite mogu pustiti samo još oni, koji se već nalaze na lugarskoj praksi i koji do kraja 1924. god. stišu pravo na polaganje ovog ispita.

Uz dostavu prednjeg rešenja imalo bi se narediti županijskim oblastima da odmah dostave spiskove tih kandidata sa svima potrebnim podacima, koji se još mogu priupustiti na ove ispite.

U buduće se lugarsko osoblje ima vrbovati samo putem lugarskih škola za koje će se izraditi za cijelu zemlju jednoobrazna pravila.

B e o g r a d, 10. januara 1924.

Adm. Odjeljenje
Potpis.

Gospodinu Ministru Šuma i Rudnika
S molbom za odobrenje prednjeg predloga.

Generalni Direktor:
Dr. Vasić, s. r.

Na osnovu čl. 1. i 39. Uredbe o ustrojstvu Min. Šuma od 27. juna 1921. god. odobravam prednji predlog.

B e o g r a d, 20. januara 1924.

Ministar Šuma i Rudnika:
Dr. Srškić, s. r.

RÁZGLAS.

Prošnje za priupustitev k državnemu preizkušnji za gozdno varstvo in tehnično pomnožno službovanje in k preizkušnji za lov in lovsko varstveno službovanje naj se vlože

do 31. marca 1924.

pri direkciji šum v Ljubljani.

Pravilno kolkovane prošnje (za vlogo 5 Din, priloge 2 Din odnosno dopolnilo do 2 dinarjev, rešitev 20 Din) je opremiti v smislu določil naredbe bivš. avstr. zemljedelskega ministrstva z dne 3. februarja 1903., drž. zak. štev. 30, odnosno štev. 31 in sicer je treba priložiti:

a) za gozdno varstveno in tehnično pomnožno preizkušnjo:

krstni list;

izpričevalo o neporočnosti, potrjeno po policijskem odnosno okrajnem političnem oblastvu;

izpričevalo o uspešno dovršeni gozdarski šoli ali pa vsaj o dovršeni osnovni šoli in triletni gozdarski praksi (doba uspešno prebita v gozdarski šoli se všeje v triletno prakso);

b) za lovsko in lovsko varstveno preizkušnjo:

krstni list;

izpričevalo o neoporečnosti, potrjeno po policijskem odnosno okrajnem političnem oblastju;

izpričevalo o neporečnosti potrjeno po policijskem odnosno okrajnem Preizkušnja bo meseca septembra 1924. pri direkciji šum v Ljubljani. Natančnejši rok se kandidatom, pripuščenim k preizkušnji, prijavi pravočasno.

V L j u b l j a n i, dne 19. februarja 1924.

Direkcija Šum.

Kr. županijska oblast u Vukovaru.

Broj 2280—1924.

Predmet: **Ispit za lug. i lov. osoblje.**

OGLAS.

Temeljem naredbe Ministra Šuma i Rudnika u Beogradu od 20. januara 1924. broj 2578 te naredbe od 28. novembra 1898. broj 43532, obdržavati će se kod kr. ove županijske oblasti **dne 6. i 7. maja 1924. god. ispiti kandidata za lugarsku, odnosno šumarsko-tehničko pomoćnu službu, dalje 8. i 9. maja 1924. ispiti za kandidate lovačke nadzorne službe.**

Ispiti počinju svaki dan u 8 sati u jutro.

Prema spomenutoj ministarskoj naredbi mogu još ove godine tim ispitima pripušteni biti samo oni lugari, koji se već nalaze u lugarskoj službi i koji do kraja 1924. stišu pravo na polaganje tog ispita. U buduće će se pripuštati ispitu samo oni koji su svršili lugarsku školu.

Molbe za pripust k ispitu, imadu kandidati putem kr. kot. oblasti (grad. poglavarnstva) u čijem području borave, ili putem svoje nadležne oblasti, ako služe kod Kr. Direkcije Šuma ili Imovnih općina — najdulje do 1. aprila t. g. kr. ovoj županijskoj oblasti pripozlati.

Vlastoručno pisane molbe moraju prema naredbi Min. Šuma i Rudnika u Beogradu od 7. septembra 1923. broj 26130 sa slijedećim prilozima obložene biti:

1. Vojničkom knjižicom ili objavom, kao dokazom da je moliteľ udovoljio vojnoj dužnosti, ili da je kao nesposoban otpušten.

2. Krsnim listom da se ustanovi da je navršio 20 godina.

3. Školskom svjedodžbom, da je sa dobrim uspjehom položio 4 razreda osnovne škole.

4. Svjedodžbom nadležnog opštinskog poglavarstva o moralnom ponašanju.

5. Domovnicom, da je državljanin kraljevine SHS.

6. Liječničkom svjedodžbom, da je sposoban vršiti lugarsku službu u brdu i ravnicama.

7. Svjedodžbom o dvogodišnjoj praksi u lugarskoj službi.

Kandidati, koji su svršili nauke na gradanskoj školi, na nižoj gimnaziji ili realci, odnosno sve naukovne tečajeve na kojoj zemaljskoj ratarnici ili na zavodu koji je spomenutim školama jednak — dovoljno je da se kandidati iskažu, da su proveli i jednogodišnju praksu kao pomoći lugari.

Praksa se računa od dana položenja zakletve.

Molbe moraju biti taksirane sa 25 Din i to 5 Din prilijepljenih, a 20 Din priloženih u taksenim markama, koje će se upotrebiti za svjedodžbu.

Ispitna taksa je 100 Dinara.

Kr. podžupan: **Gaj, v. r.**

Broj: 145.—1924. Kr. nadzorništvo za pošumljenje primorskog Krša u Senju.

OGLAS O RAZDIOBI SADNICA.

Na temelju naredenja Ministarstva Šuma i Rudnika — Glavne Šumarske Direkcije u Beogradu od 16. januara 1924. broj 1534, razdijelit će se ovog proleća iz šumskih vrtova u Crikvenici, Senju i Sv. Mihovilu ove sadnice:

Tekući broj	VRST SADNICA	1 g.	2 g.	3 g.	4 g.	5 g.	6 g.	7 g.	Sveukupno komada	OPASKA
		KOMADA								
1.	Crni bor (<i>Pinus austriaca</i>)		292.000	200.000				8.000		
2.	Morski bor (<i>Pinus maritima</i>)	15.900	18.000							
3.	Alepski bor (<i>Pinus halepensis</i>)	12.950	85.000							
4.	Bagrem (akacija) (<i>Robinia pseudoac</i>)		5.100							
5.	Crni jasen (<i>Fraxinus ornus</i>)			19.000						
6.	Brijest (<i>Ulmus effusa</i>)			21.200						
7.	Američki jasen (<i>Fraxinus americ.</i>)	29.000								
8.	Mandola (<i>Omygdalus communis</i>)	1.460	970							
9.	Orah (<i>Juglans regia</i>)		690							
Ukupno :		64.410	415.860	219.600				8.000	707.270	

Ko želi bilo od koje vrsti navedenih sadnica, neka se što prije javi kr. nadzorništvu za pošumljenje primorskog krasa u Senju. — Općinska poglavarnstva mogu zatražiti za pojedina sela i zaselke u jednom.

Privatnici kao i korporacije na primorskem krasu dobivaju sadnice bavda, dok će ostali imati da plate osim troškova oko otpreme i trošak oko uzođa sadnica i to: po stotinu komada: 2.— (dva) dinara.

U Senju, dne 1. februara 1924.

Šef nadzorništva:
Dr. Josip Balen.

Popravek.

V izvestju o likvidaciji skupščine J. Š. U. 1923. na strani 51. Šum. Lista 1924. leta se je pri prepisovanju zgodila neljuba napaka. Dotično mesto se ima pravilno glasiti:

1. v »fond za rasadnike« (po proračunu) . .	D 25.100.—
2. v »fond za propagandu« (ves izkupiček za knjigo, torej 6.952.50 Din. + 12.600 Din. v knjigah + (medtem prispeло) 1.461.71 Din.	D 21.014.21.—
3. v »fond za skupštine« ostanek (drž. kredit 25.000 Din., v gotovini 5.285.98 Din.) , .	<u>D 30.285,98,—</u>
	Vsega . .
	D 76.400.19.—

Podružina J. Š. U. v Ljubljani.

Tajnik
Ing. **Ružić.**

Predsednika zast.
Ing. **Rustia.**

Iz Jugoslov. Šumarskog Udruženja

Скупштина Ј. Ш. У. у Љубљани закључила је приступ »Савезу факултетски образованих држ. чиновника«, да узмогне у том Савезу скупа с осталим чиновницима бранити интересе својих чланова, који су држ. чиновници. Удружење заступају наши делегати гг. Миодраг Стаменковић нач. и Мих. Љуштина, инспектор Мин. III. и Р. Тад је Савез у вишемахова иступао код надлежних фактора за побољшање материјалног стања држ. службеника. Београдска штампа с осбитом симпатијом прати рад овог Савеза. Доносимо према једном београдском листу извешће о представци, коју је Савез недавно упутио надлежним факторима, а уједно доносимо и Статут Савеза.

»Представка факултетски образованих чиновника.

Савез факултетски образованих чиновника, шаље нам представку, која је, 31. пр. месеца, предата г. министру Финансија, а 1. ов. м. г. г. Председнику Народне Скупштине и Председништву Финансијског Одбора. Представку су предали г. г. инжињер Милан Јовановић, Миодраг Стаменковић, начелник Министарства Шума и Рудника и д-р Грегорић, хемичар. Представка гласи:

Господину Министру Финансија,

Савез факултетски образованих државних чиновника, — који представљају: Удружење Судија, Професорско Друштво, Српско Лекарско Друштво, Удружење Југословенских Инжињера и Архитекта, Југословенско Шумарско дружење, Југословенско Ветеринарско Удружење, Српско Хемијско Друштво, Удружење чиновника Апотекара и Група Факултетски образованих чиновника Министарства за Социјалну Политику, — после дужег претресања, — на седници одржаној 30. тек. месеца, једногласно констатује:

Да је »аванс« одређен државним чиновницима, сасвим недовољна помоћ у њиховом тешком материјалном положају, — а с обзиром на данашњу вредност динара, величина аванса толика је, да више понижава углед државних чиновника, но што пружа стварну потпору.

Да ни плате предвиђене у закону о чиновницима грађанског реда, са свима досадањим додатцима, нису довољне да обезбеде пристојан живот државних чиновника и њихових породица, а нарочито у данашњим приликама, када сталним поскупљивањем намирница, живот постаје све тежи.

Да се услед овог тешког материјалног положаја, у коме се сви државни чиновници налазе, напоси штета не само угледу државних чиновника, већ у много већој мјери и угледу и интересу саме државе.

Да су наступили последњи тренутци, да се државни чиновници помогну и спасу беде и невоље у којој се налазе, јер док су сви остали друштвени редови за свој рад награђени сразмерно скupoћи, дотле се само према државним чиновницима чини од тога изузетак, тако да њихове припадлежности које им држава даје, не представљају ни половину минимума неопходно потребног за најекромнији живот.

Да је услед оваквог стања већина најспособнијих, најспремнијих и интересима државе најоданијих чиновника, принуђена да напушта државну службу, док они, који у истој и остану неће моћи потпуном снагом да от прављају државне послове, трошећи своју снагу и слободно време бригама за одржавање егзистенције своје и својих породица, и услед тога не могући да сву своју пажњу посвете само вршењу својих дужности.

Налазећи да је овакво стање неиздржљиво за државне чиновнике, и веома штетно по државне интересе, Савез сматра за своју дужност да и овом приликом скреће пажњу Господину Министру, да је, у интересу отклањања последица, ижељених ни од стране државних чиновника, ни од стране Државе, неопходно потребно:

1. Да се свима државним чиновницима одмах исплате све до сада не примљене припадлежности, које им од 1. октобра прошле године по закону припадају.

2. Да се досадањи додатци на скupoћу ни у чему не смањују, већ да се аутоматски регулишу, тако, да заједно са платом, представљају вредност предратне плате у златној монети, као што је учињено при одређивању плате и додатака Господе Министара, и дневница Народних Посланика.

Сматрајући да није потребно излагати а још мање доказивати: да су државни чиновници увек радо подносили и у миру и у рату све жртве за државне интересе, Савез факултетски образованих државних чиновника налази: да државни чиновници могу с правом захтевати, да се за свој рад пристојно награде, како они и њихове породице не би и даље били изложени брајњој оскудици.

Очекујући испуњења ових својих оправданих захтева, Савез Вам изјављује Господине Министре, и овом приликом своје поштовање.

*

По питању, изложеном у овој представци, Савез Ф. О. Ч. одржао је своју седницу, у среду 6. ов. месеца, у 6 часова по подне у Дому Нижњерског Удружења, Кнез Милошева ул. бр. 9.«

СТАТУТ

Савеза Факултетски Образованих државних Чиновника.

Чл. 1. Свесни да живот и напредак државе у првом реду, зависи од њиховог схваташа права и дужности; факултетски образовани службеници удружују се у »**Савез факултетски образованих државних чиновника**«; у циљу хармоничног уређења и вођења појединих струка у државној служби, а ради заштите државних и својих права и интереса.

Чл. 2. Савез сачињавају Удружења или групе појединих струка (ако групе немају свога удружења) који ступе у Савез, одреде стаљне представнике и потписују овај Статут.

Свака управа Удружења или група одређује по два делегата, који заједно чине Управу Савеза, а ови делегати морају бити државни чиновници са факултетском спремом.

Чл. 3. Управа Савеза има карактер акционог одбора. Њени чланови дужни су одржавати стаљну везу са Управом свога Удружења.

Једногласне одлуке Управе Савеза обавезне су за сва Удружења и групе чији су представници учествовали у решавању. Одлуке донесене већином гласова обавезне су за она Удружења и групе, чији су представници гласали за одлуку, а представници који су гласали против, или су се удржали од гласања, дужни су да то питање доставе Управи свога Удружења на решење, и како та Управа реши, то важи за чланове тога Удружења. Ову своју одлуку Управа је дужна доставити Савезу што је могуће пре. У случају изостанка кога делегата, Савез ће се непосредно обратити Управи дотичног Удружења, за пристанак па донету одлuku.

Чл. 4. Сав рад око извршавања одлука пада на Управу Савеза. Поједина Удружења (Групе) помагаће Управу у колико буде потребно.

Чл. 5. Управа Савеза бира из своје средине председника и секретара, који ће бити у исто време и благајник, — на годину дана.

Чл. 6. Материјалне издатке Савеза дужне су сносити све заступљене организације сразмерно броју својих чланова.

Чл. 7. Управа ће прописати »Правилник рада« у духу овог статута.

Чл. 8. Овај статут ступа на снагу кад га све организације приме, што ће потврдити овлашћени представници својим потписом, као и председници Управа појединих Удружења. —

Делегати Југословенског Шумарског Удружења:

Миодраг А. Стаменковић, начелник Министарства Шума и Рудника.
Михаило С. Љуштина, инспектор Министарства Шума и Рудника.

Делегати Југословенског Шумарског Удружења:

Милан Турковић.

Дирекција Шума, Сарајево.

Д. Ш. Бр. 3585—24.

ОГЛАС.

Код Дирекције Шума у Сарајеву продаја се **у понедјељак 17. марта 1924.** у 11 сати прије подне путем јавне писмене дражбе око **63.000 м³** четињастог (јеловог, оморовог и боровог) дрвета.

То се дрво налази у одјелима 99 а, б, д, 93 а, д, е, 98 ц, е, и у катастарским парцелама 2498 дио 2513 а и б (дио) 2514 дио 6.035 и 398 шумских предјела Горња Криваја, Гајеви и Лукина страна у подручју шумске управе у Хан-Пијеску.

Рок уговора траје 3 године а почимље 1. маја 1924. и свршава се 30. априла 1927., а рок за израду и извоз дрвета траје до 30. априла 1929.

Сваком рефлектанту стоји на вољу да прије лицитације разгледа уговорно подручје.

Вадиј изнаша 470.000 динара.

Писмена понуда треба да садржи:

а) понуђену цијену за један облиг кубични метар четињастог корисног дрвета у шуми на пању у процентима од просјечне продајне цијене резаног четињастог материјала (дасака и гредица од 4 м, а летвица од 2 м напрво) што ће га фирма Eisler и Ortlieb по уговору од стране Министарства Шума и Рудника односно Дирекције Шума у Сарајеву прописати у смислу установа означених у њеном уговору.

б) понуђену цијену за један просторни метар четињастих огријевних дрва у шуми на пању у процентима од понуђене таксе под а) за четињасто дрво.

Надаље треба да садржава очитовање, да нудиоц познаје потпуно услове продаје, те да им се безусловно подвргава.

Према томе понуда несмије садржати ограничења, која се не подудају са свим условима.

Понуда треба да буде снабдјевена таксоном марком од 100 динара и да јој буде приложен вадиј од 470.000 динара у готову или у вриједносним папирима, који се примају код углављења послова са ерапром. Ако је нудиоц страни поданик, треба да положи двоструки вадиј.

Вадиј ће се нудиоцу, који постане досталац, рачунати као јамчевина, а осталим ће се нудиоцима вратити уз њихов трошак чим буду ријешене понуде које су приспјеле. Неће се уважити понуде које дошлије стигну као и онаке без прописаног вадија, а тако иј телеграфске понуде, коначно накнадне понуде и накнадна очитовања. Понуде ваља добро запечатити, а да се спријечи отварање прије времена ваља споља ставити напис: »Понуда за купњу четињастог дрвета у шуми Горња Криваја, Гајеви и Лукина страна и морају стићи Дирекцији Шума у Сарајеву најдаље 17. марта 1924. у 11 сати прије подне.

Увјети продаје могу се видјети код Дирекције Шума у Сарајеву у соба број 70 за вријеме уредовних сати.

Министарство Шума и Рудника бира слободно између понуда и може све и једну одбити без да наведе разлог.

Сарајево, 5. фебруара 1924.

Дирекција Шума.

Поглаварство Среза Босанска Крупа.

Број 868—1924.

ОГЛАС.

Код поглаварства среза Бос. Крунског продаваће се **дне 20. марта 1924.** (у четвртак) у 11 сати прије подне јавне усмене dražbe 2350 (две хиљаде тристо педесет) букових цјепких стабала у шуми на пању, са кубним садржајем од 17.428,85 кубич. метара, од које количине отпада:

3.137,19 кубичних метара на корисно дрво,

6.622,96 кубних метара на гијепко дрво,

7.668,74 кубних метара на огријевно дрво.

Стабла, која се продају налазе се у шумском предјелу Рисовац—Грмеч среза Бос. Крупа, обиљежена су текућим бројевима 1—2350 и стоји сваком рефлектанту слободно да их прије dražbe разгледа. Јеслична цијена за 2.350 тих букових стабала изнаша укупно 904,056 динара т. ј. деветсто и четири хиљаде и педесетшест динара.

Сваки нудиоц мора прије почетка dražbe положити вадиј у износу од 90.405,60 Динар и таксену марку од 100 динара. Страни припадници по-лајку двоструки вадиј.

Писмене понуде са вадијем и таксеном марком од 100 динара треба послати запечаћене поглавару среза Бос. Крунског и морају стићи најдуље до 20. марта 1924. у 11 сати и да се спријечи отварање треба да поседе споља напис »Понуда за купњу 2.350 букових обиљежених цјепких стабала у Грмеч пл. срез Бос. Крупа.«

Неће се никако уважити накнадне понуде или очитовања.

Након свршетка усмене dražbe отвориће се и прочитати писмене понуде.

Погодбе купње и продаје изложене су на увид код поглавара среза Бос. Крунског у Бос. Крупи.

Господин Министар Шума и Рудника у Београду бира слободно између приспјелих понуда а може све и једну одбити без да наведе разлог.

Бос. Крупа, дне 4. фебруара 1924.

Поглавар Среза: **Берничевић**, в. р.

Broj 153.

Šumska uprava, Vareš.

OGLAS.

Kod šumske uprave u Varešu prodavaće se **dana 22. marta 1924.** u subotu u 10 sati, putem javne usmene i pismene dražbe oko 200 kub. metara četinjastog drveta, u šumi Vresika i Babine vode, odjel 155 (dio).

Isklična cijena iznaša 65 dinara za svaki kub. metar prosječno, u šumi na pađu.

Svaki nudioc mora položiti prije početka dražbe vadij u iznosu od 1300 dinara u gotovu, ili u državnim bonovima i 100 dinara taksenih maraka.

Pismene ponude sa vadijem i 100 dinara taksenih maraka treba poslati запечаћене и морају стићи најкасније до 28 марта 1924. u 10 sati.

Sto'i svakome reflektantu слободно шуму прије dražbe razgledati.

Uvjeti kupnje i prodaje, izloženi su na uvid kod šumske uprave u Varešu.

Ministarstvo Šuma i Rudnika, bira слободно između usmenih i pismenih понуда и може све слобodno bez navoda razloga odbiti.

Šumarija Vareš.

Oglas**Kod kr. Direkcije Šuma na Sušaku prodavat će se dne 3. marta 1924.**

Broj skupine	Kr. šumska uprava	Šumski predjel		Jela i smreka			Bukva		
		sjekored ili rez	okružje	Broj staba-la	Gradivo	Gorivo	Broj staba-la	Gradivo	Gorivo
m ³	m ³	m ³	m ³						
1	Škare	A. IV.	25	656	780	417	819	116	1046
2		A. IV.	28	1889	1156	771	1626	—	1305
3		A. IV.	24	1106	506	273	1594	—	1149
4		A. I.	1—3	364	1593	1932	6329	386	4590
5		A. I.	5	62	285	200	1096	46	1718
6		A. I.	6	293	622	410	1099	48	988
7		A. I.	7	2	—	14	2216	140	3295
8		A. .	8	604	348	149	42	—	22
9		A. I.	10	452	508	274	6362	500	3894
10		A. I.	11	122	336	300	3054	400	4413
11		A. I.	12	1720	1319	1004	4201	317	2073
12	Sv. Rok	26	3	—	—	—	13610	1252	11272
13		22	4, 8	—	—	—	34314	2000	32000
14	Kosinj	A. II.	10, 11, 12	758	793	1794	1546	315	3410
15		A. I.	6, 7	1514	433	2450	4587	1000	8070
16		A. III.	24, 25	1485	361	229	534	40	396
17		A. III.	23	570	492	430	—	—	—
18	Karlobag	5.	2—9	7635	5183	5012	b. 15.768 jav. 259	1927 200	10181
19		8.	5—7 i 16	697	308	294	1912	—	899
20	Ljeskovac	B.	5—8	2497	420	462	14987	1000	9690

Kupac je dužan osim kupovnine uplatiti još 6.3% od dostalne svole u ime raznih propisanih doprinosa, te propisane troškove konsignacije.

dražbe

u 10 sati prije podne putem pismenih ponuda slijedeći drveni materijal:

Isklična cijena Dinara	Žaobina Dinara	Udaljenost od željezničke stanice ili luke	O p a s k a
94.740	9490	Klm. 6	
156.437	15640	„ 6	
86.655	8660	„ 6	
224.052	22400	„ 6-12	
85.640	8560	„ 7	
122.380	12240	„ 5	
122.805	12280	„ 6	
43.534	4350	„ 6	
130.146	13000	„ 10	
88.700	8870	„ 16	
165.870	16580	„ 14	
240.448	24000	„ 24	
636.800	63700	„ 30	
82.000	8200	„ 28	
89.780	8980	„ 20	
34.972	3500	„ 45	
25.675	2560	„ 45	
356.240	35600	„ 40	
18.302	1830	„ 36	
269.868	26980	„ 16-20	

Nastavak na str. 166.

IZVADAK IZ OPĆIH USLOVA.

1. Primaju se samo zatvorene — do 10 sati prije podne gore odredjenog dana kod ove Direkcije predane — pismene ponude taksirane sa 100 Din. s prilожenom potvrdom o uplati 10% žaobine od isklične cijene u gotovom ili vrijednosnim papirima, kojima država priznaje valjanost jamstva. Kasnije predane ponude, brzjavne, nepotpuno ili nikako taksirane ne će se uzeti u obzir.

2. U ponudi treba naročito istaknuti, da su nudioeu poznati svi uslovi prodaje, te da ih u cijelosti prihvata.

3. Gospodinu Ministru Šuma i Rudnika pristoji pravo, da prihvati koju god ponudu bez obzira na visinu iste.

4. Svi pobliži uslovi, obrazac ponude te napis na omotu ponude mogu se saznati kod kr. Direkcije Šuma na Sušaku i kr. šum. uprave u Škarama, Kosinju i Sv. Roku, Karlobagu i Ljeskovcu, a i dobiti uz odštetu od 15 Dinara kod kr. Direkcije Šuma na Sušaku.

Sušak, dne 28. januara 1924.

Dr. Direkcija Šuma.

Šumska Uprava u Ildži.

Broj 134.

PRODAJA ČETINJAČA.

Kod Šumske Uprave u Ildži prodavaće se u ponedeljak, **10. marta 1924.** u 11 sati putem javne usmene i pismene dražbe oko 1200 m³ četinjača u šumi Kragujevac, općina Trnovo.

Isklična cijena je 64 (šesdesetčetiri) Dinara za 1 m³ četinjača prosečno na panju.

Svaki nudio mora da položi 7680 Din u gotovu ili u državnim papirima a 15.360 Din u 4% obligacijama za likvidiranje agr. odnosa. Inostranci polažu dvostruko. Pismene ponude šalju se sa 10% ponudjene vrednosti i taksenom markom od 100 Din zapečaćene Šumskoj Upravi Ildža sa napisom »ponuda na broj 134.« i moraju stići do 11 sati, 10. marta 1924. Posebni uvjeti mogu se pregledati za vrijeme uredovnih sati kod Šumske Uprave u Ildži.

Dostalac nosi sve troškove raspisa ove dražbe.

Ministarstvo Šuma i Rudnika bira slobodno među ponudama i može sve ne navodeći razloga odbiti.

Do rješenja vezani su svi nudioi na svoje ponude.

Ildža, 16. februara 1924.

Upravitelj Šumarije.

Kr. Direkcija Šuma, Zagreb.

Broj 1764 — 1924.

OGLAS.

Kod kr. Direkcije Šuma u Zagrebu prodaje se **dne 24. marta 1924.** samo putem pismenih ponuda izradjeni drveni materijal izvezen na skladište u Bukovcu Sunger, 2 kilometra od željezničke stanice Lokve, na području kr. Šumske Uprave u Mrkoplju i to **395 m³ jelovih kusa** za tvorivo uz iskličnu cijenu od 95.590 Din.

Sa taksenom markom od 100 Dinara zapečaćene ponude valja predati najzad 24. marta 1924, do 11 sati prije podne podpisanoj Kr. Girekciji Šuma u Zagrebu, gdje se mogu dobiti i uviditi dražbeni i kupoprodajni uslovi, obrazac i omot ponude.

Kod plaćanja kupovnine, dužan je kupac još platiti na kupovninu 6.3% raznih doprinosa.

Kr. Direkcija Šuma u Zagrebu.

Kr. Direkcija Šuma, Sarajevo.

D. Š. Br. 4523 — 23.

OGLAS.

Kod Direkcije Šuma u Sarajevu prodavaće se **20. marta 1924. god.** u četvrtak u 11 asti prije podne putem usmene licitacije **75.000 (sedamdeset i pet hiljada)** kubika četinjastog drveta u odjelima 291/a, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 321 i 322 područja državne šume Bukovica, šumske uprave Vareš, pod slijedećim uslovima:

Trajanje ugovora 15 godina.

Razmjer tehničkog, ogrevnog i truhlog drveta 75 : 15 : 10.

Isklična cijena za kubik četinjaste oblovine u šumi na panju iznaša 12.20% od prosječne prodajne cijene četinjastog materijala (daske i gredice od 4 metra, letvice od 3 metra duljine na više), koju će kupac postići franko vagon željezničke stanice u Kralupima.

Šumska taksa za ogrevno drvo iznaša 10% odd takse koja se postizava za tehničko drvo.

Kod licitacije mogu učestvovati samo oni, koji su po zakonu ovlašteni, da uglavljuju ugovore i nisu u vrijeme licitacije dužnici državnog erara, nadalje koji nijesu zbog kršenja ugovora ili iz kojeg drugog razloga isključeni od erarskih poduzeća i nisu u sporu sa erarom.

Svaki licitant treba da položi prije, nego se počne sa dražbovanjem vadij u iznosu od 250.000 dinara (strani podanici dvostruko) ili u gotovom novcu ili u vrijednosnim papirima.

Vadij će se nudiocu, koji je postao dostalac, uračunati u kauciju, koju treba da dade prema uslovima licitacije, a ostalima će se vratiti.

Svakome reflektantu je od volje da prije licitacije razgleda šumska područja.

Obavještenja se na zahtjev daju (koliko je to dopušteno) kod Direkcije Šuma u Sarajevu soba broj 81 u vrijeme uredovnih sati. Tamo se mogu pregledati potpuni uslovi licitacije i ujedno uglate ugovora.

Dražba se neće obdržavati ako istoj ne pristupe makar tri ozbiljna licitanta.

Kupac je dužan platiti Jugoslavenskom Šumarskom Udruženju prinos u iznosu od 1% od cijele kupovnine.

Ministar Šuma i Rudnika pridržaje sebi izrekom pravo, da po svom raspodjeljenju bez obzira na to, kolika je koja ponuda za kupnju slobodno bira između ponuda ili da sve ponude odbaci a ne spominje razloga.

Do rješenja vezani su nudioци na svoje ponude.

Dostalac snosi sve troškove raspisa ove licitacije.

Sarajevo, 9. februara 1924.

Direkcija Šuma.

Obavještenja se na zahtjev daju (koliko je to dopušteno) kod Direkcije Šuma u Sarajevu. Tamo se mogu razgledati potpuni uslovi licitacije i ujedno uglavlje ugovora.

Ministar Šuma i Rudnika pridržaje si izrikom pravo da po svom rasudjenju bez obzira na to koliko je ponuda za kupnju slobodno bira između prispjelih ponuda ili da i sve ponude odbaci a da ne spominje razloga.

Sarajevo, 29. januara 1924.

Direkcija Šuma.

Direkcija Šuma u Sarajevu.

OGLAS.

Kod Direkcije Šuma u Sarajevu prodavaće se **27. marta 1924.** četvrtak u 11 sati prije podne putem ofertalne licitacije četinjasto i linsnato drvo na panju u državnom šumskom području DRINJAČA.

Aproksimativna drvna masa iznosi u području Drinjača 1,263.000 kubnih metara četinjastih i 1,093.000 kubika linsnatah drveta.

Kod licitacije mogu učestvovati samo koji su zakonom ovlašteni da uglavljaju ugovore i nisu u vrijeme licitacije dužnici državnog erara, nadalje koji nisu zbog kršenja ugovora ili skoјeg uzroka isključeni od erarskih preduzeća i nisu u sporu sa erarom.

Vadij za učestvovanje iznosi 1,000.000 dinara.

Primaju se samo pismene ponude koje glase na cijelo područje Drinjača i koje moraju prisjeti Direkciji Šuma u Sarajevu do **27. marta 1924.** godine u četvrtak do 10 asti prije podne.

Neće se uvažiti ponude, koje docnije stignu, zatim ponude bez propisanog vadija ili brzopisane ponude i nadalje naknadne ponude i očitovanja.

Ponuditi treba:

1. Državnom eraru Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca besplatno izvestan broj prvenstvenih akcija, koje će bez obzira na visinu dobiti odbacivati najmanje 6% (šest posto) a inače postotak, koji odgovara dobitku, uz naznaku približne visine osnovnog kapitala preduzeća bilo postojećeg ili onog, koji će se osnovati.

Kao garancija za slučaj likvidacije društva bilo iz kojih uzroka (kamo spada i stečaj) služe sve investicije predmetnog eksplatsianog područja i imovina konkretnog preduzeća u visini vrijednosti gornjih akcija.

Ova obaveza nudioca mora biti evidentirana po propisima trgovačkog zakaona ne samo u protokolu o licitaciji već i kod trgovačkih vlasti.

2. Za svaki obli kubni metar četinjastog tehničkog drveta u šumi na panju u procentima od prosječne cijene četinjaste rezane robe (daske i gredice od 4 metara dužine, letvice od 2 metra dužine na više) koja će se postići franko utočarna stanica kupca na pruzi državnih željeznica,

3. Za svaki obli kubni metar bukovog tehničkog drveta u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene bukove rezane, cijepane i tesane robe franko kao pod 2.

4. Za svaki prostorni metar bukovih i linsnatah ogrijevnih drva u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene bukovih ogrijevnih drva franko kao pod 2.

Ponuda ima da sadrži:

a) Ime i prezime zatim zahtimanje i boravište nudiočeve te njegov svojeručni potpis i očitovanje da je samostalan ili, kad nudi koja firma: njezino ime i potpuni potpis kako je upisan u trgovackom registru sa mjestom gdje joj je sjedište.

b) očitovanje, da nudioč potpuno poznaje uslove i da im se bezuvjetno podvrgava. Ponude dakle ne smiju da su ograničene bilješkama, koje se ne podudaraju sa uslovima.

Svaka ponuda mora biti taksirana sa 100 (stotinu) dinara i mora joj biti priložen vadij u gotovu ili u vrijednoscim papirima koji se primaju kod uglavljanja poslova sa erarom.

Vadij se može položiti i kod Direkcije Šuma u Sarajevu prije roka naznačenog u oglasu do koga se ponude primaju. U takovom slučaju treba ponudi priložiti namiru o položenom vadiju.

Vadij će se nudioču, koji je postao dostačac u računati u jamčevinu, koju treba da dade prema uslovima licitacije a ostalima će se vratiti na njihov trošak i pogibelj čim budu riješene ponude što su stigle.

Ponude valja dobro zapečatiti a da se spreči otvaranje prije vremena valja na njih spola staviti napis: »Oferta na kupnju drveta iz državne šume Drinjača« sa adresom Direkcije Šuma u Sarajevu.

Svakom reflektatntu je od volje, da prije licitacije razgleda šumska područja.

Obavještenja se na zahtev daju (u koliko je to dopušteno) kod Direkcije Šuma u Sarajevu. Tamo se mogu pregledati potpuni uslovi licitacije i ujedno uglave ugovora.

Ministar Šuma i Rudnika pridržaje si izričkom pravo, da po svom rasudjenju bez obzira na to, kolika je ponuda na kupnju slobodno bira izmedju prispjelih ponuda, a može i sve ponude odbiti da ne spominje razloga.

Дирекција Шума у Сарајеву.

ОГЛАС.

Код Дирекције Шума у Сарајеву продаја се **2. маја 1924. год. у петак у 11 сати прије подне** путем оферталне лицитације четињасто и лиснасто дрво на пању у државним шумама: »Себешин и Семешница«.

Апроксимативна дрвна маса износи у оба подручја:

**2,100.000 кубика четињастих и
600.000 кубика лиснатих дрвета.**

Купац је дужан за експорт овог дрвета саградити индустријску жељезницу БУГОЈНО-РАМА са колосјеком од 76 цм придржавајући се техничких установа и услова уговора.

За интензиван студиј ове жељезничке везе потребну копију планова са изохипсама у сразмјеру 1 : 1000, као и све податке за оферирање скупа са ПИПБ и СЕМЕШНИЦА заједно и каје морају приспјети Дирекцији Шума у Сарајеву по цијени од 3.000 динара.

Код лицитације могу учествовати само они, коју су по закону овлаштени да углavljuju уговоре и нису у вријеме лицитације дужници држavnog erara, надаље који нису због кршења уговора или из којег другог разлога искључени od erarskih poduzeća i nisu u sporu sa erarom. ШИГ и СЕМЕШНИЦА заједно и које морају приспјети Дирекцији Шума у Сарајеву до 2. маја 1924. у петак до 10 сати прије подне.

Вадиј за учествовање изнеша 1,500.000 динара.

Неће се уважити понуде, које доцније стигну, затим понуде без прописаног вадија или бројавне понуде падаље иакнадне понуде и очитовања.

Понудити треба:

1. за сваки обли кубни метар четињастог техничког дрвета у шуми на пању у процентима од просечне продајне цијене четињасте резане робе (дакле и гредице од 4 метра дужине, летвице од 2 метра дужине на виште), која ће се постићи продајом франко утоварна станица купца на прузи државних жељезница.

2. За сваки обли кубни метар буковог техничког дрвета у шуми на пању у процентима од просјечне продајне цијене букове резане, тесане и цјепане робе франко као под бр. 1.

3. За сваки просторни метар лиснатих огријевних дрва у шуми на пању у процентима од просјечне продајне цијене букових огријевних дрва франко као под бр. 1.

Понуда има да садржи:

а) Име и презиме, затим занимање и боравиште нудиочево те његов својеручни потпис и очитовање, да је самосталан, или кад нуди која фирма: њезино име и њезин потпис према упису у трговачком регистру и место где јој је сједиште.

б) Очитовање да нудиоц потпуно познаје све услове и да им се безујетно подвргава. — Понуде дакле несмију да су ограничено биљешкама, које се не подударају са условима.

Свака понуда мора бити таксирана са 100 динара и мора јој бити приложен вадиј у готову или у вредносним папирима, који се примају код углављивања послова са ераром.

Вадиј се може положити и код Дирекције Шума у Сарајеву пре рока назначеног у ОГЛАСУ, до кога се понуде примају. — У тајвом случају треба понуди приложити намиру о положеном вадију.

Вадиј ће се нудиоцу, који је постао досталац, урачунати у кауцију, коју треба да даде према условима лицитације а осталима ће се вратити на њихов трошак и погибель, чим буду решене понуде што су стигле.

Понуде ваља добро запечатити, а да се спречи отварање пре времена ваља на њих споља ставити напис »ОФЕРТА на купњу дрвета из државних шума СЕБЕШИЋ и СЕМЕШНИЦА« са адресом Дирекције Шума у Сарајеву.

Свакоме рефлектанту је од воље да прије лицитације разгледа шумска подручја.

Обавештења се на захтјев дају (колико је то допуштено) код Дирекције Шума у Сарајеву. — Тамо се могу прегледати потпуни услови лицитације и уједно углаве уговора.

Министар Шума и Рудника придржаје си изријеком право, да по свом расуђењу без обзира на то колика је која понуда за купњу слободно бира између приспјелих понуда или да све понуде одбаци а да не спомиње разлога.

Ispravi!

U br. 2. na str. 80. mjesto: Josip Manojlović ima stajati: Josip Majnarić.

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA

U ZAGREBU

OSNOVANA GODINE 1846

Dionička glavnica	Din.	75,000.000—
Pričuve	"	34,000.000—
Ulošci preko	"	500,000.000—

Podružnice :

Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Crikvenica, Celje, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Dubrovnik, Gjurgjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Novi Sad, Ogulin, Osijek gornji grad, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Sušak, Skoplje, Sv. Ivan Zelina, Subotica, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zemun, Zagreb Ilica broj 117a.

Ispostave :

Osijek donji grad, Rab.

Mjenjačnica ;

Zagreb, Ilica broj 5.

Brzopostavni naslov: PRAŠTEDIONA.

**Dioničarsko društvo
za eksploataciju drva
Zagreb, Trg N br. 3**

Telefon 16-34, 12-38
Brzojavi : „EXPLOITAT”

Parna pilana i tvornica parketa
VIROVITICA

Prodajni ured BANJA-LUKA

Proizvadja i eksportira:
hrastovu robu, parenu i
neparenu bukovinu, me-
kanu rezanu građu, gorivo
drvo te parkele.

**Société Anonyme
d' Exploitation forestière
Zagreb, Trg N br. 3**

Téléphone 16-34, 12-38
Télégrammes : „EXPLOITAT”

Scierie à vapeur et fabrique
de parquets VIROVITICA

Bureau de vente BANJA-LUKA

Produits et exporte:

matériaux en chêne, hêtre
étuvé et non étuvé, bois ten-
dre matériaux de construction,
matériaux sciés et bois pour
chauffage et parquets.

KRNDIJA
**gospodarska i šumska
industrija dion. društvo**
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva :
Našice, Slavonija

*Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode.*

Našička tvornica tanina i paropila d. d.

Centrala

Z A G R E B

Mažuranićev trg 23

Parne pilane: Sušine-Gjurgjenovac, Lje-skovica, Andrijevci i Podgradci. **Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućtva** u Sušine-Gjurgjenovcu, **tvornica škafulja i lupljene robe** u Podgradcima.

„SLAVEKS”

dion. društvo za šumsku industriju, Zagreb

Proizvadja i eksportira: Rezanu hrastovinu najbolje slavonske kakvoće s pilane Brod n./S. parenu i neparenu bukovu građu znamenite kakvoće sa pilane Pakrac

„SLAVEKS”

société anonyme d' exploitation forestière, Zagreb

Produit et exporte: Sciage Chêne, de meilleure qualité de Slavonië de sa scierie de Brod s./S. Sciage Hêtre de la célèbre provenance de Pakrac de sa scierie de Pakrac (Slavonie) Etuvagé égal. Usine de talons en bois de Hêtre.

KR. PRODAJA BARUTA
INDUSTRIJA ORUŽJA
BOROVNIK I VRBANIĆ
Z A G R E B

Jurišićeva ulica 9.

Prodaja svakovrsnog
oružja, municije i
lovačkih po-
treština.

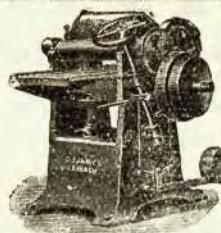
Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u
puškarsku struku, kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovljtu (Ferlach).

Prodaja na veliko i na malo.

STROJEVE ZA SVAKOVRSNU OBRADU DRVETA

GATERE,
SKOBELNIKE,
TESARSKE STO-
LOVE, KRUŽNE
I VRPČ. PILE I DR.

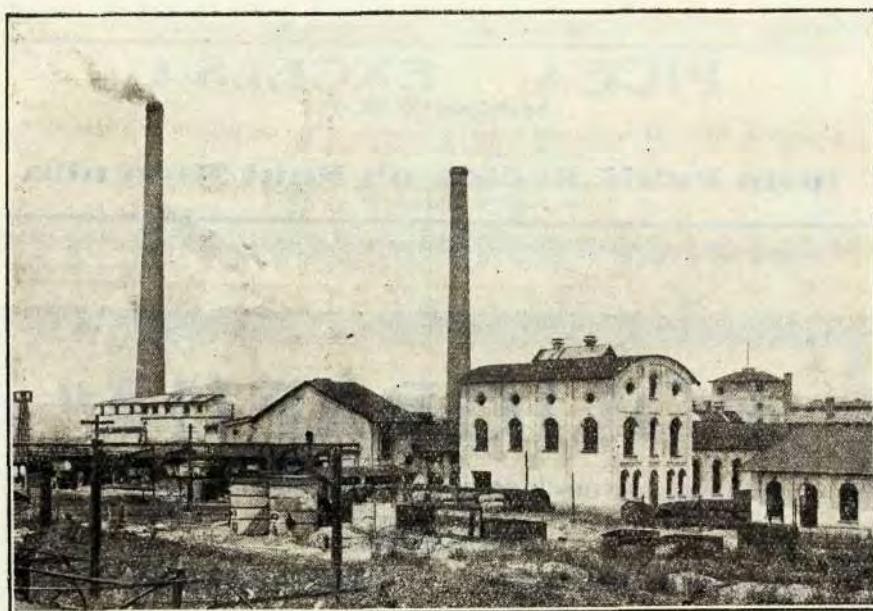
TURBINE
IZRAĐUJU
NAISOLIDNIE I
NAJJEFTINIE

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi
Vrhovčeva ul. 1 ZAGREB Telefon broj 47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradić
svih dimenzija. UTEMELJENO GODINE 1860.

PRVO JUGOSLOVENSKO D. D. ZA ŠUMSKO GOSPODARSTVO I INDUSTRIJU, DESTILACIJA DRVA D. D.

Centrala:
Z A G R E B
Boškovićeva 33.I.

Poduzeća:

Tvornica za suhu destilaciju bukovog drveta u **Tesliću**. Parna pilana u **Tesliću** i vlastelinstvo u **Siraču** kraj Daruvara.

Producija:

Aceton, metilni alkohol, drveni kreč, drveni ugljen, ketoni, formaldehyd, sredstva za denaturiranje, lahka i teška ketonska i acetonska ulja, katran i smola, katranska krezočna ulja, željezni lak. Sve vrsti smrčevog, jelovog i borovog rezanog materijala, javorovi i jasenovi trupci. Vapno za građevne i tvorničke svrhe.

PICEA — EXCELSA

(SMREKOV Seme)

priporuča iz lastne sušarne šumskih semena z garancijo 90 po sto kalivosti po konkurenčnih cenah. Zahtevajte vzorce in oferte.

Josip Petrič Rečica ob Paki Slovenija

Provo podjetje v Jugoslaviji te stroke!

„POLIGRAFIJA“

Grafički zavod Jugoslovenskog novinskog d. d.

ZAGREB.

Starčevićev trg 16-17.

Telefonski broj 19-07.

Izrađuje:

Različite knjige, brošure, časopise, kataloge, cijenike, blokove, ilustracije u bojama, listovne papire, sve vrsti računa, memoranduma te tiskanice za novčane zavode, industrijalna, trgovacka poduzeća i trgovce te svekolike poslove koji zasijecaju u tiskarsku struku.

中華

書局

印行

總經理

司徒明

編輯

司徒明

校閱

司徒明

印製

司徒明

